

GAĐENJE

Tomas Bernhard u San Salvadoru

Orasio Kasteljanos Moja

Sadržaj

Portret jednog begunca

Gađenje

Beleška o piscu

Naslov originala:

El Asco

Thomas Bernhard en San Salvador Horacio Castellanos Moya

Orasio Kasteljanos Moja
GADENJE
Tomas Bernhard u San Salvadoru

Prevela sa španskog: Marija Zurnić

Beograd, 2005.

Portret jednog begunca

Najzanimljiviji pisci Salvadora danas su u inostranstvu. Jedan od njih koji je pokušao da stvori ne samo sopstveni stil i jezik, britak kao nož, već i ceo jedan svet sa zastrašujućim stvorenjima nalik njemu i nalik samom životu jeste Orasio Kasteljanos Moja.

Gde se on trenutno nalazi? To je teško odrediti. Ove godine. 16. februara 2000, putovao je od Madrida do Ženeve vozom. Prošle godine je Kasteljanos Moja živio u Barseloni i Madridu, pokušavajući da nađe kutak u kom bi se posvetio pisanju. Nekada je radio u Gvatemali i privremeno boravio u gradu San Salvador, u koji više nipošto ne želi da se vrati osim ako na to bude primoran.

Iz Salvadora je 1979. godine otišao u Kanadu. Posle Kanade je tri godine boravio u Tegusigalpi, zatim u San Hoseu, prestonici Kostarike, i na kraju u glavnom gradu Meksika.

Orasio Kasteljanos je nekoliko dela napisao preuzimajući stil drugih pisaca. Dvojicu je lako uočiti: Čeha, Milana Kunderu, u *Dijaspori* i Austrijanca, Tomasa Bernharda, u *Gađenju*, jednoj od najčitanijih knjiga u Salvadoru, a verujem i jednoj od najoštrije kritikovanih u salvadorskoj štampi. Potresna slika salvadorske kulture, sagledana očima jednog emigranta, razorila je stereotipno shvatanje nacionalnog identiteta, a Kasteljanos je nakon objavljivanja knjige počeo da dobija pretnje smrću. To je ozbiljna stvar, mada ne i neobična za salvadorsko društvo u kom vlada divljaštvo, gde se čak i svađe među vozačima na ulici rešavaju pištoljima.

Sa četrdeset dve godine, Kasteljanos Moja je izgradio svet čiji su likovi uzeti iz gungule zagađenih latinoameričkih gradova i smešteni u jednu urbanu pikaresku začinjenu nasiljem, koja vodi poreklo iz crnog žanra. Do 1997. godine je objavio sedam dela, romana i pripovedaka, koji u potpunosti dočaravaju specifičan ambijent i način izražavanja, i otkrivaju nam karakternog pojedinca koji diže glas. Možda nije tako vidljivo, jer počiva duboko, ali ovaj pisac najviše duguje Urugvajcu Huanu Karlosu Onetiju. Kao i svaki pisac koji drži do sebe, on zna da stvar nije u prihvatanju uticaja, već u tome kako odabrati one koji zaista vrede.

Kasteljanos Moja je strastveni čitalac, uglavnom dobro obavešten; interesuje ga sve, od savremenog pripovedaštva do klasične

književnosti, biografija, istorije i filozofije. Njegova biblioteka, koja se nalazi delom u San Salvadoru, delom u Meksiku i Madridu, govori da je reč o obrazovanom i znatiželjnom čoveku.

Posmatran sa strane, Kasteljanos Moja deluje kao hvalisavac. Pre svega zato što je to osobina ljudi koji piju, a Orasio je jedan od njih. Ali ta hvalisavost više potiče iz njegove elokvencije i izvanrednog pamćenja imena i pojedinosti, nego iz razmetljivosti. Omiljeni lik mu je i dalje begunac koji nije vezan za tle, ne nosi ničiju zastavu i spreman je da pridikuje sa šanka.

U ličnoj borbi, u kojoj se izuzetno oštra kritika meša sa željom da bude priznat i čvrstim uverenjem da ova dela treba da prođu do što većeg broja čitalaca, Kasteljanos Moja ispašta za svoja bekstva i lutalački život, zarađujući samo od pera i živeći bez prebijene pare.

Kada je 1994. godine ponovo krenuo u seobe, posed mu je bio sveden na jedan poluprazan kofer, gomilu knjiga koje istovremeno čita, papire, diskete i nepokolebljivu veru da je bolje tražiti život tamo negde daleko nego se vratiti u bljutavu ispraznost provincijalizma. Međutim, kao pisac, on je upravo tu i nastao, tu gde ga više nego igde drugde na svetu priznaju, poštuju i mrze, kao što to inače biva.

Jedino što bih želeo jeste da ovaj vrsni pisac, koji je već stekao ime i ugled nepopravljivog begunca, shvati značaj svojih svedočanstava pre nego što podlegne čarima uspeha do kog će doći, i to na način na koji ni on sam ne očekuje.

Migel Ueso Miksko San Salvador, 2000. godine

Tanji

Hoseu Luisu Perdomu O.

Kako sam srećan što si došao, Moja, već sam pomislio da nećeš doći, jer se mnogima u gradu ne sviđa ovo mesto, nekima se uopšte ne sviđa, Moja, zato nisam bio siguran da ćeš doći, reče mi Vega. Ja mnogo volim da svratim ovde predveče, da sednem na terasu, popijem dva viskija, lagano, slušam muziku koju Tolin pušta po mojoj želji, reče mi Vega, ne sedam za šank tamo unutra, mnogo je vruće za šankom, mnogo je vruće tamo unutra, lepše je ovde na terasi uz džez koji pušta Tolin. Ovo je jedino mesto u celoj zemlji gde se osećam lepo, jedino pristojno mesto, sve druge pivnice su grozne, odvratne, krcate likovima koji piju pivo dok ne puknu, to ne mogu da shvatim, Moja, ne mogu da shvatim kako ovaj narod može tako pomamno da pije to odvratno pivo, reče mi Vega, odvratno pivo za stoku od kog samo možeš da dobiješ dijareu, eto šta piju ljudi ovde, i što je najgore, ponosni su što piju tu ogavštinu, spremni su da te ubiju ako kažeš da je to što piju prava ogavština, prljava voda, a ne pivo, nigde drugde u svetu se ovako nešto ne bi smatralo pivom, Moja, znaš i sam, ovo je stvamo odvratna tečnost, jedino iz neznanja mogu tako pomamno da ga piju, reče mi Vega, tolike su neznalice da piju ovu ogavštinu sa ponosom, i to sa kakvim ponosom, nacionalnim, sa ponosom kao da piju najbolje pivo na svetu, kao da je salvadorski *pilsner* najbolje pivo na svetu, ne kao što bi svaki čovek zdravog razuma pomislio da je ogavština koja izaziva dijareu, nego najbolje pivo na svetu, jer to je prva i glavna osobina glupih naroda, da misle kako je njihov kužni vonj nešto najbolje na svetu, spremni su da te ubiju ako ne potvrdiš da je njihov kužni vonj, njihovo prljavo dijareično pivo najbolje na svetu, rekao mi je Vega. Sviđa mi se ovo mesto, nimalo ne liči na one štokave pivnice gde prodaju ono odvratno pivo koje se ovde tako pomamno pije, Moja, ovo mesto ima nešto svoje, uređeno je za ljude sa barem malo osećajnosti, iako se zove La Lumbre,¹ iako je noću jezivo, neizdrživo zbog treskanja onih rok grupa, zbog buke koju prave te rok grupe, zbog te izopačenosti rok grupa da uznemiravaju bližnje. Ali negde

popodne, kao sad, ovaj bar mi se sviđa, Moja, to je jedino mesto gde mogu da dođem, gde me niko ne dira, gde se niko ne kači sa mnom, reče mi Vega. Zato sam hteo da se nađemo ovde, Moja, La Lumbre je jedino mesto u San Salvadoru gde mogu nešto da popijem, i to samo tokom nekoliko sati, između pet i sedam popodne, samo tokom ta dva sata, posle sedam ovo mesto postaje nepodnošljivo, najnepodnošljivije mesto koje možeš da zamisliš zbog buke koju prave te rok grupe, nepodnošljivo kao sve one pivnice krcate tipovima koji ponosno piju svoje prljavo pivo, reče mi Vega, ali sad možemo na miru da pričamo, neće nam smetati, od pet do sedam nas neće maltretirati. Od prošle nedelje neprekidno dolazim ovde, Moja, od kada sam otkrio La Lumbre dolazim svakog dana, između pet i sedam popodne, zato sam rešio da se ovde vidimo, moram da popričam s tobom pre nego što odem, moram da ti kažem šta mislim o ovoj prljavštini, nikom drugom ne mogu da iznesem utiske i strašne misli koje su mi dolazile od kad sam stigao ovamo, reče mi Vega. Kad sam te ugledao na bdenju moje majke, rekao sam: Moja je jedini sa kojim ću razgovarati, niko više od mojih drugova iz škole nije došao na sahranu, niko drugi me se nije setio, niko od onih koji su se nazivali mojim prijateljima nije se pojavio kada mi je umrla majka, osim tebe, Moja, ali možda je tako i bolje, jer u stvari niko od tih mojih drugova iz škole mi nije ni bio prijatelj, niko nije došao da me vidi još od kada smo završili školu, bolje što se nisu pojavili, bolje što na bdenje moje mame nije došao nijedan moj drug, osim tebe, Moja, jer mrzim bdenja, mrzim kad moram da primam saučešće, ne znam šta treba da kažem, nerviraju me ti nepoznati ljudi koji te grle i misle da su ti bliski samo zato što ti je umrla majka, i bolje što nisu došli, mrzim kad moram da budem ljubazan prema ljudima koje ne poznajem, od kojih većina dolazi da bi ti izjavila saučešće, većinu tih ljudi koji dolaze na bdenja uopšte ne poznaješ, nikad ih više u životu nećeš videti, Moja, ali izraz lica mora da ti bude odgovarajuć, izraz žalosti i zahvalnosti, izraz kao da si stvarno zahvalan što ovi neznanci dolaze na bdenje tvojoj majci i izjavljuju ti saučešće, kao da ti je u tom trenutku jedino stalo da budeš ljubazan prema neznancima, reče mi Vega. A kada si ti došao, pomislio sam, baš dobro što je došao Moja, čak je još bolje što je otišao tako rano, zahvaljujući Moji, koji je otišao tako rano, pomislio sam, ne moram

da dočekujem školske drugove, reče mi Vega, ne moram da budem ljubazan ni prema kome, jer smo na bdenju moje majke bili samo moj brat Ivo i njegova porodica, desetak poznanika s njene i njegove strane (strane mog brata) i ja, najstariji sin, onaj što je iznenada morao da dođe iz Montreala, onaj što je mislio da se nikada neće vratiti u ovaj prljavi grad, reče mi Vega. Ti naši školski drugovi su sigurno pravi užas i grozota, kakva sreća što nijednog nisam sreo, osim tebe, naravno, Moja, sa njima nemamo ništa zajedničko, ne postoji ni jedna jedina stvar koja me vezuje za nekoga od njih. Mi smo izuzeci, ne može se sačuvati bistar um posle jedanaest godina školovanja kod marijanista, ni u najmanjoj meri nećeš postati misleće biće ako su te školovala braća marijanisti, školovanje kod braće marijanista je nešto najgore što je moglo da me snađe u životu, Moja, školovanje u tom crkvenom redu debelih homoseksualaca je moja najveća sramota, ništa gluplje nego završiti salvadorsku gimnaziju, privatnu školu braće marijanista u San Salvadoru, najbolju i najprestižniju školu kod braće marijanista u El Salvadoru, nema podlije stvari na svetu nego da ti braća marijanisti jedanaest godina oblikuju duh, misliš da je to malo, Moja? Jedanaest godina slušaš gluposti, potčinjavaš se glupostima, gutaš gluposti, ponavljaš gluposti, reče mi Vega. Jedanaest godina odgovaraš *Da brate Pedro, Da brate Beto, Da brate Eliodoro*, najodvratnija škola za potčinjavanje duha, eto gde smo mi bili, Moja, zato me baš briga što niko od tih ljudi koji su išli sa nama u gimnaziju nije došao na bdenje mojoj majci, bilo je to jedanaest godina kroćenja duha, jedanaest godina duhovne pustoši kojih ne želim da se sećam, jedanaest godina duhovnog kastriranja, da je bilo ko od njih došao samo bi me podsetio na najgore godine mog života, reče mi Vega. Nego, naruči nešto, počeo sam da razglabam pa nisam ni primetio, uzmi jedan viski sa mnom, pozvaćemo Tolina, on je barmen, disk-džokej, čovek za sve u ovom trenutku, stvamo dobar tip, hvala mu što mi je boravak u ovoj jezivoj zemlji učinio barem malo ugodnim. Drago mi je što mogu da popričam s tobom, Moja, bez obzira što si i ti išao u gimnaziju i imaš onu istu prljavštinu u duši koju su nam braća marijanisti ostavili tokom jedanaest godina, drago mi je što sam naišao na tebe, na bivšeg učenika marijanista koji ne učestvuje u sveopštem kretenizmu, to si ti, Moja, isto kao i ja, reče mi Vega. Ima

osamnaest godina kako nisam dolazio u ovu zemlju, osamnaest godina mi ništa odavde nije nedostajalo, jer ja sam u stvari pobjegao iz ove zemlje, mislio sam da je vrlo surovo i nehumano to što mi je od toliko mesta na ovoj planeti zapalo da se rodim baš na ovom, nikada nisam mogao to da prihvatim, da je pored stotinu drugih zemalja meni zapalo da se rodim baš u najgoroj od svih, u najglupljoj, u najkriminalnijoj, nikada to nisam mogao da prihvatim, Moja, zato sam otišao u Montreal, mnogo pre nego što je počeo rat, nisam otišao jer su me prognali, nisam tražio bolje ekonomske uslove, otišao sam jer nikada nisam mogao da prihvatim tu morbidnu šalu sudbine da se rodim baš u ovim krajevima, reče mi Vega. Kasnije su u Montreal došle hiljade pokvarenih i glupavih tipova isto rođenih u ovoj zemlji, došli su bežeći od rata, tražeći bolje ekonomske uslove, ali ja sam otišao tamo mnogo ranije, Moja, jer mene nije oterao rat, ni siromaštvo, nisam bežao zbog politike, nego jednostavno zato što nikada nisam prihvatao da ta glupost što sam Salvadorac ima ikakvu važnost, Moja, uvek mi se činilo da je najveća glupost verovati da to što si Salvadorac ima ikakvog smisla, zato sam otišao, reče mi Vega, nisam se mešao sa njima niti sam pomagao tim likovima koji su govorili da su mi zemljaci, nisam imao ništa zajedničkog sa njima, nisam hteo ničega da se sećam iz ove širokave zemlje, upravo sam i otišao da ne bih imao nikakve veze sa svima njima, zato sam ih uvek izbegavao, ličili su mi na šugu, sa onim njihovim odborima solidarnosti i svim tim glupostima. Nikad nisam pomišljao da se vratim, Moja, uvek mi je vraćanje u San Salvador bila najgora noćna mora, uvek sam se plašio da će doći trenutak kada ću morati da se vratim u tu zemlju, pa sam ga izbegavao kako god sam mogao, izbegavao sam ga po svaku cenu, uvek mi je najgora noćna mora bila da moram da se vratim u ovu zemlju i da ne mogu više da odem iz nje, kunem ti se, Moja, od te noćne more godinama nisam mogao da spavam, sve dok nisam dobio kanadski pasoš, dok nisam postao kanadski državljanin, sve do tada ova jeziva noćna mora nije prestajala da me ubija, reče mi Vega. Zato sam se sada usudio da dođem, Moja, jer mi je kanadski pasoš garancija, da nemam kanadski pasoš ne bih se nikada usudio da dođem, ne bi mi palo na pamet ni da uđem u avion da nemam ovaj svoj kanadski pasoš. Čak sam i sada došao samo zato što mi je

umrla majka, Moja, smrt moje majke je jedini razlog koji je uspeo da me primora da se vratim u ovu trulež, da mi nije umrla majka nikada se ne bih vratio, čak i kada sam pomišljao na moguću smrt moje majke, Moja, nikada mi nije padalo na pamet da ću morati da se vratim, govorio sam da će moj brat sve to srediti, da će moj brat prodati majčinu imovinu i da će mi preko bankovnog računa u Montrealu poslati deo koji mi pripada, reče mi Vega. Nisam ni pomišljao da dođem na bdenje svojoj majci, Moja, i ona je to znala, svaki put kad je dolazila u Montreal da me vidi ponavljao sam joj da ne pomišljam da se vratim čak ni kad bi ona umrla, ponavljao sam da nemam šta da tražim u toj truleži, a majka mi je uvek govorila da ne budem nezahvalan, da moram da joj dođem na bdenje kad bude umrla, toliko mi je to tražila, tako je bila uporna da sam sada uprkos svim odbijanjima ipak ovde. Moja majka je pobedila, Moja, naterala me je da se vratim, iako mrtva, naravno, pobedila je: evo me ovde posle osamnaest godina, vratio sam se samo da bih konstatovao da nisam pogrešio što sam otišao, da je najbolje što je moglo da mi se desi upravo to što sam napustio ovu bedu, da ova zemlja nije vredna ničega, da je ova zemlja halucinacija, Moja, ona postoji samo zbog svojih zločina, zato nisam pogrešio što sam otišao, što sam promenio državljanstvo, što ne želim ništa da znam o njoj, to je nešto najbolje što je moglo da mi se desi, reče mi Vega. Evo ga Tolin, nosi ti piće, Moja, to mi se isto sviđa u ovom baru, volim kad sam prijatelj sa onima koji mi služe piće, volim kada mi bogato sipaju piće, kad ne škrtare, ne mere, nego samo navrnu flašu iznad čaše, zato volim da dolazim ovamo, Tolin je odličan barmen, uvek me izuzetno usluži, najbolje mi sipa piće, da nema njega ne bih ni dolazio ovamo, budi siguran, dolazim u ovaj bar jer mi Tolin služi izvanredan viski, reče mi Vega. Zahvaljujući ovom mestu boravak mi je nešto podnošljiviji, Moja, jer sam na kraju krajeva morao da se vratim samo zbog majke: vratila mi je milo za drago, dotična, za sve ono što sam joj govorio u Montrealu, za prezir, vratila mi je što sam odbijao da slušam bilo šta što ima veze sa ovom zemljom, što sam odlučno odbijao da mi priča kako sad živi ovaj ili onaj, da mi priča kako je tamo neki moj drug iz detinjstva postao uspešan inženjer a onaj drugi izuzetno tražen lekar, vratila mi je za moje prezrivo odbijanje da čujem bilo šta što ima veze sa ovom zemljom, bilo šta što ima

veze sa mojom prošlošću, sa mojim školskim drugovima, sa mojim drugovima iz kraja, reče mi Vega. Kad je poslednji put bila u Montrealu, pre dve godine, majka me je opomenula, Moja, rekla mi je da moram da dođem kad ona bude umrla, da ne smem da budem tako nezahvalan. I tako, eto me sada ovde, iako samo na jedan mesec, iako je u pitanju samo trideset dana, iako ne nameravam da ostanem ni dan više, čak i ako za to vreme ne uspemo da prodamo majčinu kuću, biću ovde, na mestu na koje sam mislio da se nikada neću vratiti, na koje nikada nisam želeo da se vratim. Ne razumem šta ti, Moja, radiš ovde, to je jedna od stvari koje sam hteo da te pitam, to je jedna od onih neobičnih stvari koje mi ne daju mira, kako to da neko ko se čak nije ni rodio ovde, neko ko može da ode i živi u nekoj drugoj zemlji, na nekom iole pristojnom mestu, radije ostaje u ovoj grozoti, objasni mi to, reče mi Vega. Ti si se rodio u Tegusigalpi, Moja, a deset godina rata si proveo u Meksiku, ne razumem šta radiš ovde, kako je moglo da ti padne na pamet da se vratiš i ostaneš da živiš ovde, da se nastaniš u ovom gradu, šta te je vratilo u ovu prljavštinu. San Salvador je jeziv, a ljudi u njemu su još gori, ovo je jedan truo narod, rat je sve izopačio, grad je bio zastrašujuć i pre nego što sam otišao, bio je nepodnošljiv i pre osamnaest godina, ali sada ti se povraća od njega, Moja, grad od kog ti se povraća, u kom mogu da žive jedino potpuno izopačeni i glupi ljudi, zato mi nije jasno šta radiš ovde, kako možeš da budeš među tako odvratnim ljudima čiji je najviši ideal da budu narednici, je l' si video kako hodaju, Moja? Kad sam došao nisam mogao da verujem, to mi je bilo nešto najodvratnije, kunem ti se, svi hodaju kao vojnici, šišaju se kao vojnici, misle kao vojnici, zastrašujuće, Moja, svi bi da budu vojnici, bili bi presrećni da su vojnici, voleli bi da budu vojnici da bi mogli potpuno nekažnjeno da ubijaju, u pogledu im se vidi želja da ubiju, u hodu, u govoru, svi bi hteli da budu vojnici da bi mogli da ubijaju, to znači biti Salvadorac, Moja, želeći da ličiš na vojnika, reče mi Vega. To mi se gadi, Moja, ništa mi se ne gadi više nego vojska, zato ću ovih petnaest dana stalno imati mučninu, to je jedino što mi ljudi u ovoj zemlji izazivaju, Moja, gađenje, stravično, jezivo i zastrašujuće gađenje, svi hoće da liče na vojnike, biti vojnik je nešto najbolje što mogu da zamisle, da povratiš. Zato ti kažem da ne razumem šta radiš ovde, iako je Tegusigalpa sigurno još strašnija od

San Salvadora, iako su ljudi u Tegusigalpi sigurno isti imbecili kao ovi u San Salvadoru, na kraju krajeva ova dva grada su toliko blizu, u njima je decenijama vladala vojska, dva okužena, zastrašujuća grada, prepuna likova koji hoće da se dopadnu vojnicima, koji hoće da žive kao vojnici, koji žude da liče na vojnike, koji u svakoj prilici puze pred vojnicima, reče mi Vega. Pravo pravcato gađenje, Moja, to je jedino što osećam, užasno gađenje, nikad nisam video ovako prostački narod, tako sklon batinanju, tako ponizan prema vojsci, takve ludake i kriminalce, toliko posvećene ubijanju, pravo pravcato gađenje. Već posle petnaest dana sam shvatio da se nalazim na najgorem mogućem mestu; sada je dobro jer nema nikoga u baru, Moja, ali garantujem ti da posle osam uveče, kada počnu da dolaze ludaci koji slušaju ovu rok grupu, veruj mi da skoro svi koji uđu imaju takav pogled da ti jasno daju do znanja da su na najmanju provokaciju u stanju da te ubiju, da to što su te ubili njima uopšte nije bitno, da u sviri žude da im pružiš priliku da ti pokažu kako su u stanju da te ubiju, reče mi Vega. Zlato jedno od naroda, Moja, kad razmisliš malo bolje, kad razmisliš malo pažljivije, shvatićeš da su pravo zlato od naroda, jedino što ih zanima jeste koliko imaš para, ništa drugo ih ne zanima, ugled se meri količinom para koje imaš, ne postoji nikakva druga vrednost, nije stvar u tome da je količina para koje imaš iznad svih ostalih vrednosti, nije to, Moja, nego je stvar u tome da druge vrednosti nema, ne postoji ništa drugo osim toga, jednostavno rečeno to je jedina vrednost koja postoji. Zato mi je smešno što si ti ovde, Moja, ne razumem kako je moglo da ti padne na pamet da dođeš u ovu zemlju, da se vratiš u ovu zemlju, da ostaneš u ovoj zemlji, ako te zanimaju pisanje i književnost, onda je to stvarno apsurdno, to govori da te u stvari ne zanimaju pisanje i književnost, neko koga zanima književnost neće odabrati ovako degenerisanu zemlju, zemlju u kojoj niko ne čita književnost, zemlju gde i oni malobrojni koji umeju da čitaju nikada ne bi uzeli da pročitaju nešto od lepe književnosti, čak su i jezuiti zatvorili katedru za književnost na svom univerzitetu, to ti sve govori, Moja, ovde nikoga ne zanima književnost, zato su jezuiti i zatvorili katedru, jer nema studenata književnosti, mladi samo hoće da studiraju menadžment, to je ono što ih zanima, a ne književnost, svi živi u ovoj zemlji hoće da studiraju menadžment, zapravo u ovoj zemlji će

uskoro postojati samo menadžeri, zemlja čiji su svi stanovnici menadžeri, to ti je istina, to je ta zastrašujuća istina, reče mi Vega. Nikoga ne zanima ni književnost, ni istorija, niti išta drugo što ima veze sa filosofijom i društvenim naukama, zato i ne postoji katedra za istoriju, ni na jednom univerzitetu ne postoji katedra za istoriju, neverovatna zemlja, Moja, nije moguće studirati istoriju zato što katedra za istoriju ne postoji, a katedra za istoriju ne postoji zato što istorija nikoga ne zanima, tako stvari stoje, reče mi Vega. Ima još uvek onih zaluđenika koji ovo mesto zovu „zemlja”, besmislena glupost kojoj bih se smejao da nije tako groteskna: kako mogu da zovu „zemljom” mesto nastanjeno bićima koja nisu zainteresovana da imaju istoriju, niti da išta znaju o svojoj istoriji, mesto nastanjeno bićima koje jedino zanima da imitiraju vojnike i budu menadžeri, reče mi Vega. Stravično gađenje, Moja, ova zemlja mi izaziva najstravičnije gađenje. A tek sam petnaest dana ovde, sređujući papire oko prodaje majčine kuće, tih petnaest dana je bilo dovoljno da se uverim da se ovde ništa nije dogodilo, da se ovde ništa nije promenilo, građanski rat je samo bio prilika da jedna grupa političara pokaže šta ume, ubijanje onih sto hiljada ljudi je samo bila mračna prilika da pojedini ambiciozni političari međusobno podele poslasticu od izmeta, reče mi Vega. Svuda su političari gnjili smrdljivci, Moja, ali u ovoj zemlji političari su naročito gnjili smrdljivci, veruj mi da nikada nisam video da su neki političari tako gnjili smrdljivci kao ovi ovde, možda zbog onih sto hiljada leševa koliko je svaki od njih težak, možda tako specifično smrde zbog krvi tih sto hiljada leševa, možda su zbog patnje sto hiljada mrtvih ljudi prožeti tim specifičnim smradom, reče mi Vega. Nikada nisam video tako neobrazovane političare, tako žestoko neobrazovane, tako očigledno nepismene kao što su ovi ovde, Moja, svakom iole obrazovanom čoveku je jasno da je političarima u ovoj zemlji vidno atrofirala veština čitanja, čim progovore primećuješ da već duže vreme ne koriste veštinu čitanja, najgora stvar koja bi političarima mogla da se desi jeste da ih neko natera da pred publikom čitaju naglas, to bi bilo strašno, Moja, veruj mi da u ovoj zemlji nema potrebe organizovati javne rasprave među kandidatima, dovoljan test bi bio da kandidat pred publikom pročita nešto naglas, garantujem ti da bi vrlo malo njih prošlo ispit tačnog čitanja naglas. A kako samo čeznu da se pojave na televiziji,

Moja, to je strašno, ako upališ televizor u vreme doručka na svakom kanalu će biti neki glupan koji postavlja ista glupa pitanja nekom političaru na koja ovaj odgovara isključivo gluposti, reče mi Vega. To je da umreš, Moja, da isповраćaš ceo doručak, da ti upropasti dan. Televizija je sama po sebi pošast, u Montrealu ni nemam televizor, ali ovde u kući mog brata, gde sam bio smešten sve do jutros, terali su me da gledam televiziju za vreme ručka, nećeš verovati, Moja, imaju televizor preko puta stola za ručavanje, da bi me naterali da gledam televiziju, to je strašno, ne možeš normalno ni da jedeš, nikad ne možeš da ručaš normalno jer je tu televizor da ti pokida živce. Zato sam, i protiv svoje volje, morao da gledam i slušam te političare, gnjile i smrdljive od krvi onih sto hiljada ljudi čije su ubijanje naredili, vođeni svojim izvanrednim idejama, jezivo mi se gade ti mračni likovi u čijim je rukama budućnost ove zemlje, Moja, bez obzira da li su levičari ili desničari, na sve mi se isto povraća, svi su isto korumpirani, svi su isti lopovi, na licu im vidiš kako žude da pokradu sve što mogu, likovi kakvih se treba kloniti, Moja, čim upališ televizor vidiš im na njušci kako žude da kome god mogu otmu sve što mogu, nitkovi u sakou sa kravatom koji su ranije učestvovali u krvavom piru, zločinačkim orgijama, a sada se bave lopovskim pirovima, orgijama otimačine, reče mi Vega. Nego, da nazdravimo, Moja, da nam ovi politikanti ne zagorčaju susret kao što su mi svakog dana upropaštavali ručak sa televizora koji su moj brat i njegova žena palili istog trenutka kad bi seli za sto. A najgori od svih političara su bedni levičari, Moja, oni što su nekada bili gerilci, oni koje su nekada nazivali komandantima, oni mi se najviše gade, nikad nisam verovao da postoje tako licemerni, niski, podli tipovi, prava gadost od bića, nakon što su poslali u smrt tolike ljude, nakon što su žrtvovali toliko nevinih, nakon što su se umorili od ponavljanja tih gluposti koje su nazivali idealima, sada se ponašaju kao nezasiti pacovi, pacovi koji su presvukli gerilsku uniformu i obukli sako sa kravatom, pacovi koji su zamenili svoje huškačke govore o pravdi za bedne mrvice koje padaju sa bogataške trpeze, pacovi koji su uvek želeli samo da se domognu Države da bi je opelješili, stvamo odvratni pacovi, Moja, žao mi je kad pomislim na sve one maloumnike koji su poginuli zbog ovakvih pacova, strašno mi je žao kad pomislim na hiljade maloumnika koji su izginuli jer su ispunjavali

naređenja ovih pacova, desetine hiljada maloumnika koji su oduševljeno otišli u smrt jer su ispunjavali naređenja ovih pacova koji sada samo misle kako da zgrnu što više para kako bi ličili na bogataše protiv kojih su se nekada borili, reče mi Vega. Da naručimo još dva viskija, Moja, da iskoristimo dok ne bude kasno, dok je Tolin zadužen za sve i širokogrudo nam sipa piće; reći ću mu da pusti Koncert u b-molu za klavir i orkestar Čajkovskog, večeras mi se sluša Koncert u b-molu Čajkovskog, pa sam doneo disk sa tim fantastičnim koncertom za klavir i orkestar, opremio sam se onim što najviše volim od Čajkovskog. Sećaš se Olmeda, Moja, onog našeg druga iz gimnazije, onog tupana što je uvek dobijao najbolje ocene i trudio se da se sviđi braći marijanistima, onaj što je ličio na popa, jedan strašno naporan i nepoželjan tip jer je uvek žudeo da se dopadne popovima? Jedino je on iz našeg razreda otišao sa gerilcima, Moja, pre neki dan su mi to ispričali, jedino je on iz našeg razreda poginuo u redovima gerile, taj kreten od Olmeda. A znaš šta je najgore u svemu tome? Ubili su ga upravo njegovi partijski drugovi, streljali su ga u San Visenteu, ti pacovi koji su sada političari, naredili su da bude ubijen, streljali su ga zbog izdaje, tog kretena od Olmeda, jedinog iz našeg razreda koji je poginuo u gerili, jer je idiot, videlo se još u školi, sećaš se? Lik koji je po naređenju tih pacova i zbog svoje naivnosti na kraju bio streljan, reče mi Vega. Nedavno su mi to ispričali: Olmedo je bio jedan od stotinu naivčina koje su ti pacovi pobili pod optužbom da su neprijateljski špijuni, stotine ubijenih od strane svojih vođa pod optužbom izdaje, ubijeni po naređenju tih istih vođa na obroncima vulkana San Visente. Strašno, Moja, siroti kreten od Olmeda, eto kakvu je smrt doživeo. Strašno je i pomisliti sa kakvom je radošću narod u ovoj zemlji ubijao, sa kakvom su lakoćom žrtvovali hiljade njih kao jariće da bi istakli svoje odurne ciljeve, ubijajući iz nekih svojih odurnih razloga, spremni da umru zbog tih svojih odurnih razloga, reče mi Vega. A čemu sve to? Da bi jedna grupa lopova maskiranih u političare podelila među sobom plen. To je da ne poveruješ, Moja, stvarno da ne poveruješ, ljudska glupost nema granice, a naročito u ovoj zemlji, gde ljudska glupost obara sve rekorde, samo tako se može objasniti činjenica da je najpopularniji političar u poslednjih dvadeset godina u ovoj zemlji jedan psihopata i kriminalac, samo tako može da se

objasni da je jedan psihopata i kriminalac koji je u svojim antikomunističkim pohodima naredio da se pobije hiljade ljudi postao najpopularniji političar, da je jedan psihopata i kriminalac koji je naredio da se ubije salvadorski nadbiskup postao najharizmatičniji, najvoljeniji političar i to ne samo među bogatašima nego i među narodom, to je gadost monstruoznih razmera, ako malo bolje razmisliš, Moja, jedan psihopata i kriminalac, ubica nadbiskupa je postao narodni heroj, jedan psihopata i kriminalac je istaknut kao bista kojoj se klanja veći deo stanovništva, a taj krvoločni ubica i mučitelj je tako razjareno hulio da mu je jezik istrunuo od raka, grlo mu je istrunulo od raka, da mu je telo istrunulo od raka, samo u ovoj zemlji i sa ovakvim ljudima može da dođe do strahote ovakvih razmera, do potpuno očigledne grozote kao što je proglašavanje jednog psihopate i kriminalca narodnim herojem, reče mi Vega. Zato, čim sredim papire oko prodaje majčine kuće, odlazim istog trenutka u Montreal, Moja, čak i ako ne prodamo kuću, čak i ako sve obaveze oko prodaje moram da ostavim svom bratu, čak i ako treba da imam poverenja u svog brata, čak i ako me na kraju svega brat prevari i uzme moj deo od prodaje majčine kuće, čak i ako izgubim jedino nasledstvo koje je majka imala da mi ostavi tako što će brat uzeti moj deo od prodaje majčine kuće, radije ću otići, Moja, ne bih podneo ni trenutak više, umro bih od gađenja, od teške i razarajuće duhovne sepse, čak ću i pre otići, kad bolje razmislim, mogao bih da odem već za nedelju dana, nema razloga da čekam da prođu dve nedelje, već sutra ću promeniti rezervaciju za sledeću nedelju, kada će, kako kaže advokat, biti pripremljeni svi papiri koje treba da potpišem, reče mi Vega. Nemam šta da radim u ovoj zemlji, Moja, osim da svakog dana dolazim u ovaj bar od pet do sedam popodne i pijem dva viskija dok ne potpišem te papire u vezi sa kućom koju sam nasledio od majke, inače nemam šta da radim ovde. A ubeđen sam, veruj mi, Moja, da će moj brat uraditi sve što može da bi ukrao moj deo novca od nasledstva, jasno se vidi da namerava da mi makne novac od te kuće u naselju Miramonte koju nam je majka obojici ostavila, u glasu mu se oseća da kuje zaveru sa advokatom kako bi mi ukrao to malo nasledstva što mi je ostavila majka, jer moj brat Ivo nije ni pomišljao da će me majka uključiti u nasledstvo, bio je ubeđen da će me zbog mog potpunog odsustva iz zemlje majka

isključiti iz nasljedstva, i da će on (Ivo) biti jedini nasljednik, da će samo njemu ostati ta kuća u naselju Miramonte, reče mi Vega. Zato se Ivo sigurno iznenadio kadaje činovnik pročitao testament u kom je pisalo da tu kuću u naselju Miramonte majka ostavlja obojici sinova, pod jedinim uslovom da ja dođem na njenu sahranu, i da ako dođem na njenu sahranu imam pravo da odlučim šta će sa tom kućom biti. Ubeđen sam, Moja, da me moj brat Ivo, da je pročitao testament, ne bi obavestio da je majka umrla, ubeđen sam da bi izmislio nešto kako bi izbegao da me obavesti, kako bi izbegao moj dolazak u zemlju da tražim deo nasljedstva koji mi pripada, kako bi me onemogućio da ispunim klauzulu koju je moja majka dodala u testamentu. Ali je Ivova žena, Klara, napravila nesmotren korak i pozvala me telefonom nekoliko trenutaka nakon što je majka umrla, tu nesmotrenost u onom trenutku niko nije smatrao bitnom, jer su bili sigurni da se neću vratiti u zemlju čak ni da mi umre majka, jer nijedno od njih dvoje nije znalo da je majka dodala onu klauzulu pre nego što je testament predala činovniku, jer nijedno od njih dvoje nije znalo da me je majka već obavestila da mi neće ostaviti ni delić kuće u naselju Miramonte ako se ne pojavim na njenoj sahrani, jer su se oboje već smatrali vlasnicima te kuće u naselju Miramonte, reče mi Vega. To je sigurno bilo veliko iznenađenje za Iva i Klaru kada sam im najavio da sledećeg dana dolazim, kada sam im rekao da odlože sahranu moje majke do sledećeg jutra, kada su me videli kako direktno sa aerodroma ulazim u pogrebno preduzeće, kada nam je dva dana kasnije činovnik pročitao majčin testament koji mi je davao pravo da odlučim o sudbini kuće u naselju Miramonte, Moja, kuće koja je procenjena na sto hiljada dolara jer je udaljena samo dva bloka od hotela Kamino Real, to je kuća koju moj brat nije ni pomišljao da proda, jer za to nema potrebe, kuća u kojoj sam proveo praktično ceo svoj život u San Salvadoru, kuća koju sada ne možeš da prepoznaš zbog betonskog zida kojim je opasana, zida kog nije bilo dok sam ja tu živio, zida kojim nije opasana samo kuće moje majke, Moja, ljudi su iz straha pretvarali kuće u utvrđenja opasana zidinama, ovaj grad opasnih kuća izgleda zastrašujuće, Moja, kao da su kasarne, svaka kuća je jedna mala kasarna kao što je svaki čovek jedan mali narednik, podudarnost nije varka, Moja, najbolji dokaz su kuća moje majke i onaj ogromni zid kojim je opasana, reče

mi Vega. Moj brat Ivo nije mogao da poveruje šta je majka napisala u testamentu, nije mogao da poveruje ni u to da hoću što pre da prodam tu zidinom opasanu kuću, da jedva čekam da se rešim te opasane kuće bez dana odlaganja, Moja, nije verovao da me je jedino zanimalo kako da što pre dođem do svojih četrdeset pet hiljada dolara, jer nemam nameru da se vraćam u ovu zemlju, ni za šta na svetu ne bih ponovo zakoračio ovde, to sam i rekao svom bratu i advokatu, jedino što hoću jeste da prodam ovu opasanu kuću u naselju Miramonte da bih dobio novac koji bi mi omogućio da komotnije živim u Montrealu i da se više nikada ne vratim u ovu odvratnu zemlju, reče mi Vega. Moj brat Ivo i ja smo dve najrazličitije osobe na svetu, Moja, apsolutno ni u čemu nismo slični, nemamo ništa zajedničko, niko ne bi rekao da nas je rodila ista majka, toliko smo različiti da nikada nismo postali prijatelji, tek dvojica poznanika sa zajedničkim roditeljima, prezimenima i istom kućom, reče mi Vega. Nismo se videli osamnaest godina, nikada se nismo dopisivali, jedva da smo pet-šest puta razmenili pozdrave i fraze kada me je majka zvala telefonom a on se zatekao kod nje, Moja, nikada nismo zvali jedan drugog, jer nismo imali o čemu da razgovaramo, jer smo obojica mogli da živimo a da ni ne pomislimo jedan na drugog, jer smo potpuno otuđeni, mi smo kao suprotni polovi, pravi dokaz da krvna veza ništa ne znači, krvna veza je stvar slučajnosti, nešto potpuno zanemarljivo, reče mi Vega. Upravo sam napunio trideset osam godina, mi smo isto godišće, Moja, četiri godine sam stariji od svog brata, i da mi nije umrla majka mogao bih da proživim ceo svoj život a da nikada ponovo ne vidim svog brata Iva, tako ti je to, Moja, nema tu čak ni mržnje ni zlobe, kratko i jasno mi smo dve planete u različitim orbitama, nemamo o čemu da pričamo, namamo ništa zajedničko, ni u čemu nam se ukusi ne slažu, jedino što nas drži zajedno jeste činjenica da smo od majke nasledili kuću u naselju Miramonte, ništa drugo, reče mi Vega. Šta mogu da imam zajedničko sa čovekom koji pravi ključeve, sa čovekom koji je ceo svoj život posvetio izradi ključeva, čovekom čija je jedina preokupacija da mu firma proizvede što više primeraka ključeva, Moja, neko kome se život temelji na firmi zvanoj Milion ključeva, čovek kome će prijatelji sigurno dati nadimak *ključar*, čovek čiji univerzum i čije životne preokupacije ne prevazilaze dimenzije

jednog ključa, reče mi Vega. Moj brat je prokletnik, Moja, stvarno mi je mnogo žao kad vidim da neko vodi život kakav vodi moj brat, obuzima me teška tuga kad pomislim da neko posvećuje ceo svoj život izradi što većeg broja ključeva, reče mi Vega. U stvari, moj brat je gori od prokletnika, Moja, on je tipičan privrednik srednje klase koji preko ključeva gleda da nakupi gomilu novca da bi onda imao još više automobila, još više kuća i žena; svet bi po mišljenju mog brata trebalo da bude jedna ogromna radionica za izradu ključeva čiji bi on bio jedini vlasnik, ogromna radionica za izradu ključeva u kojoj bi se pričalo samo o ključevima, bravama, kvakama i ključićima. A još mu i ne ide loše, Moja, naprotiv, mom bratu vrlo dobro ide posao, prodaje sve više i više ključeva, Milion ključeva ima sve više ispostava, sve više novca stiže zahvaljujući biznisu s ključevima, stvarno uspešan čovek taj moj brat, Moja, našao je svoj rudnik zlata, jer mislim da ni u jednoj drugoj zemlji ljudi nisu toliko opsednuti ključevima i bravama, mislim da se ni u jednoj drugoj zemlji ljudi ovako mahnito ne zaključavaju, zato je moj brat uspešan, zato što ljudima trebaju gomile ključeva i brava za te opasane kuće u kojima žive, reče mi Vega. Već petnaest dana nismo pošteno porazgovarali, Moja, već petnaest dana mi priča samo o ključevima, bravama i kvakama, priča mi samo o tome koje papire treba da potpišem da bi majčina kuća mogla da se proda, to je strašno, Moja, ne postoji apsolutno ništa o čemu bih mogao da popričam sa svojim bratom, ni jedna jedina imalo pristojna tema o kojoj bismo mogli pametno da popričamo, reče mi Vega. Glavna intelektualna preokupacija mog brata je fudbal, Moja, u stanju je da satima priča o domaćim klubovima i fudbalerima, a posebno o svojim omiljenim, iz kluba Alijansa, za mog brata Alijansa je najveće ljudsko dostignuće, ne propušta nijednu njihovu utakmicu, bio bi spreman na najgoru prevaru samo da Alijansa pobedi, reče mi Vega. Fanatizam mog brata prema Alijansi je dostigao te razmere da se pre neki dan usudio da me pozove na utakmicu, možeš misliti, Moja, pozvao me je na utakmicu da bih navijao za Alijansu na važnoj utakmici sa njenim večnim rivalom, to mi je izneo, kao da ne zna da prezirem masovna okupljanja, kao da ne zna da mi gomila izaziva neopisivu tugu. Ništa mi nije tako odvratno kao sport, Moja, ništa mi nije tako dosadno i zatupljujuće kao sport, a naročito fudbal, Moja, ne

shvatam kako moj brat može da se kune životom u ta dvadeset dva neuhranjena tipa ograničenih mentalnih sposobnosti koji trče za loptom, samo neko kao što je moj brat može do infarkta da se iznervira zbog dvadeset dva neuhranjena tipa koji posrću za loptom i razmeću se svojim ograničenim mentalnim sposobnostima, samo neko kao što je moj brat može da ima strasti kao što su ključevi i ekipa neuhranjenih i mentalno ograničenih tipova koji se zovu Alijansa, reče mi Vega. U početku je moj brat mislio da će me ubediti da ne prodajemo majčinu kuću, da je samo iznajmimo, to bi bilo najbolje, govorio je, cena nekretnina sve više raste, nema logike prodavati majčinu kuću, govorio mi je moj brat; ali ja sam od početka bio odlučan, nisam odustajao od odluke da se majčina kuća proda, za mene je tako najbolje, da nikada više ne moram da se vratim u ovu zemlju, da raskinem sve veze sa ovom zemljom, sa prošlošću, sa svojim bratom i njegovom porodicom, da ne moram ništa više da znam o njima, zato sam bio odlučan od samog početka, i jasan, nisam dozvolio bratu ni da iznese svoje argumente protiv prodaje kuće, rekao sam mu da ja samo želim svoju polovinu, ako on može odmah da mi isplati četrdeset pet hiljada dolara neka zadrži kuću, tako sam mu rekao, Moja, reče mi Vega, jer sam video kako namerava da me ucenjuje nekakvim imbecilnim sentimentalizmom, nekakvim ubeđenjima tipičnim za čoveka kome se život svodi na ključeve i brave, nekakvim glupim sentimentalizmom kao što je priča da majčina kuća predstavlja porodično blago, kao što je priča da smo u njoj odrasli i da predstavlja najlepší deo naše mladosti. Nisam mu dao da nastavi sa tim budalaštinama, Moja, rekao sam mu da za mene porodica predstavlja sasvim nevažnu slučajnost, a dokaz je to što smo nas dvojica proživeli osamnaest godina ne održavajući nikakav kontakt, dokaz je i to što se sigurno nikada ne bismo ponovo videli da nije bilo ove kuće, eto to sam mu rekao, Moja, i objasnio mu da hoću da zaboravim sve što ima veze sa mojim mladalačkim danima provedenim u ovoj zemlji, proživljenim u ovoj kući opasanoj zidovima koju sada hitno hoću da prodam, ništa groznije od godina koje sam proveo ovde, ništa odvratnije od prvih dvadeset godina mog života, reče mi Vega. Tih godina sam pravio samo gluposti, Moja, grozne godine koje vezujem za braću marijaniste, za želju da nestanem odavde, za strepnju od pomisli da ću morati da živim

usred ove truleži. Tražiću Tolinu da još jednomпусти onaj CD sa Koncertom u b-molu za klavir i orkestar od Čajkovskog, reče mi Vega, hoću još jednom da čujem taj koncert pre nego što predlože nešto drugo, mogao bih da slušam ovaj koncert Čajkovskog deset puta i da mi ne dosadi, da mi ne bude dosta, Moja, obožavam ovo mesto jer skoro nikada u ovo doba nema mušterija da gnjave, pa mi Tolin ispunjava sve muzičke želje. Znam dobro da će moj brat na sve načine pokušati da ukrade polovinu novca koja mi pripada od majčine kuće, sad kada zna da ne želim da se vraćam u ovu zemlju moj brat će na sve načine pokušati da ukrade moj novac, siguran sam, Moja, izdaleka se vidi da je srećan zbog moje konačne odluke da se ne vraćam u ovu zemlju, po izrazu lica mu vidim da smišlja kako da oduži prodaju kuće moje majke, razmišlja kako da izbegne da mi pošalje novac koji mi pripada posle prodaje majčine kuće, u najmanju ruku će probati da odloži slanje mog novca na nekih šest meseci da bi dobio kamatu u banci, reče mi Vega. Ali će naići na jedan problem, Moja, na jedan ogroman problem: ja sam ga već razotkrio, to sam mu i rekao, upozorio sam i advokata da ako smišljaju bilo kakvu mutljivinu neću dolaziti ponovo iz Montreala, ali ću svih četrdeset pet hiljada dolara koje mi pripadaju potrošiti na to da im presedne život, imaće posla sa kanadskim državljaninom, pa bi im bolje bilo da malo pripaze. Da si samo video izraz lica mog brata, Moja, do srži uvređen, kao da sam doveo u pitanje nevinost device, reče mi Vega, kao da osobenost ovog naroda nije upravo spremnost da krade i vara. Moj brat Ivo je počeo da viče kako sam nezahvalan, bezobziran, kako nemam ni srca ni duše, kako imam đubre u glavi, i kako mislim da su svi drugi isti kao ja; tog jutra je počeo da viče nasred advokatske kancelarije, kako ništa ne zaslužujem, kako ne razume zašto me je majka uključila u nasledstvo kad me nikada u životu nije zanimalo kako je porodica. To je vikao, Moja, reče mi Vega. A kako su mi već posle petnaest dana u ovoj zemlji oslabili živci, posle petnaest dana u kući mog brata, posle petnaest dana potpisivanja dokumenata i obilaženja šaltera, kako su mi oslabili živci rekao sam mu da me uopšte ne zanima šta on misli o meni, da ako postoji stvar koja me ni najmanje ne brine onda je to njegovo mišljenje o meni, da me nikada neće ni brinuti mišljenje čoveka kome su u glavi samo kjučevi i brave a da,

osim toga, namerava da mi otme pare od majčine kuće, tako sam mu rekao, Moja, ali sam ga upozorio da se ne zanosi da će me prevariti, da će morati da mi isplati do poslednjeg dolara sve što mi pripada od prodaje majčine kuće, reče mi Vega. Moj brat je stvarno odvratan, Moja, zato sam rešio da ovog jutra odem iz njegove kuće, rešio sam da ovog jutra pređem u hotel Terasa, kada smo izašli iz advokatske kancelarije otišao sam do kuće svog brata da pokupim stvari i pređem u hotel Terasa, što je trebalo da uradim čim sam stigao u ovu zemlju, ne znam kako sam mogao da prihvatim poziv svog brata da se smestim u njegovoj kući, sa njegovom ženom i njegovom decom, ne znam kako mi je uopšte pala na pamet ideja da ću izdržati mesec dana u kući sa takvim stvorenjima, jedino sam u stanju krajnjeg rastrojstva mogao da prihvatim poziv i smestim se u kući mog brata, Moja, imajući u vidu da sam poslednjih osamnaest godina živeo sam, imajući u vidu da sam od kada sam uspeo da pobegnem iz ove zemlje i iz kuće moje majke uvek živeo sam, reče mi Vega. Srećom da Klara, žena mog brata, nije bila kod kuće kada sam došao da pokupim stvari, mislim sreća za nju, Moja, jer bih joj u onakvom duševnom rastrojstvu rekao da zapravo nemam na čemu da joj zahvalim, da su petnaest dana provedenih u njenoj kući bili najgorih petnaest dana u mom životu, da se nikada nisam našao u tako bednom okruženju, tako glupačkom, tako neproduhovljenom, okruženju koje me je dovelo do najvišeg stepena duševnog rastrojstva, reče mi Vega, jedno krajnje prostačko okruženje, okruženje tipično za porodicu srednje klase u San Salvadoru, nešto što nikome ne bih poželeo. Moj brat živi u naselju Severna padina, Moja, u jednom groznom naselju počev od samog naziva, naselje za skorojeviće srednje klase koji bi voleli da žive na onoj pravoj Padini, ali kako nemaju dovoljno para da kupe kuću na toj pravoj Padini za njih je izmišljena Severna padina, za skorojeviće srednje klase kao što je moj brat koji će uskoro uštedeti dovoljno da kupe kuću na onoj pravoj Padini a ne na Severnoj padini, koja jedino što ima zajedničko sa onom pravom jeste to što se uzdiže na padini vulkana, reče mi Vega. Strašno koliko je ovaj grad porastao, Moja, progutao je već skoro polovinu vulkana, progutao je skoro sve zelene površine u okolini, termitski nagon ovog naroda je zatrašujuć, guta sve, izađi samo nekoliko kilometara iz San Salvadora i videćeš da će se pre ili

kasnije cela ova zemlja pretvoriti u jedan ogroman prljav grad okružen pustinjским predelima isto toliko prljavim, reče mi Vega, ovaj grad je već sada jedan od najprljavijih i najneprijatnijih gradova koji postoje, napravljen za životinje, a ne za ljudska bića, grad u kom je stari deo pretvoren u smetlište, kako ovde istorija nikoga ne zanima stari deo je sasvim suvišan pa je pretvoren u smetlište, realno gledano ceo ovaj grad je jedno smetlište, prava gadost od grada kojim upravljaju tupoglavci i lopovi koji rade jedino na tome da unište svaku građevinu koja i najmanje podseća na prošlost da bi mogli da izgrade benzinske pumpe *Esso*, hamburgernice i picerije. Strašno, Moja, reče mi Vega, San Salvador je groteskna, patuljasta i glupava verzija Los Anđelesa, naseljena glupacima čija je jedina želja da liče na glupake iz Los Anđelesa, grad koji odražava urođenu licemernost ovog naroda, licemernost jer u dubini duše žele da budu gringos, najviše od svega bi voleli da budu gringos, kunem ti se, Moja, ali nikad ne bi priznali da im je najveća želja da postanu gringos, jer su licemeri, i u stanju su da te ubiju ako kritikuješ onaj njihov odvratni *pilsner*, one njihove odvratne pupuse, ovaj njihov odvratni San Salvador, njihovu odvratnu zemlju, Moja, u stanju su da te ubiju a da ne trepnu, iako ih u stvari ni za šta nije briga, uništavaju svoj grad i svoju zemlju sa bolesnim oduševljenjem. Stvamo mi se gade, Moja. Ne podnosim ovaj grad, veruj mi, reče mi Vega, ima svu onu bedu i gadarije koje imaju veliki gradovi a nijednu njihovu dobru stranu, ima sve ono negativno što imaju veliki gradovi a ni jednu jedinu pozitivnu stvar, grad u kom si gotov ako nemaš auto, jer je gradski prevoz gori od svega što ljudsko biće može da pojmi, ti autobusi su namenjeni za prevoz stoke a ne ljudi, prema ljudima se ponašaju kao da su životinje i niko se ne buni, svakodnevna pojava je da se ponašaju prema tebi kao da si životinja, ako moraš da putuješ autobusom moraš da se navikneš da te svakodnevno tretiraju kao životinju. Neverovatno, Moja, vozači tih autobusa su sigurno bili patološki kriminalci još od najranijeg uzrasta, odnosno plaćeni kriminalci su postali vozači autobusa, reče mi Vega, ovi tipovi su bez sumnje mučili ljude i pravili masakre tokom građanskog rata a sada su se profesionalno preusmerili na vožnju autobusa, čim uspeš da se uguraš u autobus bude ti jasno da si svoj život predao u ruke jednom kriminalcu koji vozi najbrže što može, koji ne poštuje prvenstvo

prolaza, ni crveno na semaforu, niti bilo kakav saobraćajni znak, u ruke jednom umobolniku kome je jedini cilj da ugasi što više života za što kraće vreme, reče mi Vega. To je jezivo iskustvo, Moja, iskustvo koje se ne preporučuje srčanim bolesnicima, u ovom gradu niko ko je zdravog razuma ne može da se vozi autobusom svakog dana, potrebna mu je stalna sadistička degradacija duha da bi svakodnevno u ovom gradu mogao da se vozi autobusom, potrebno je da ti podlo ukrote dušu da bi svakodnevno mogao da podnosiš te kriminalce profesionalno preusmerene na vožnju autobusa, kunem ti se, Moja, iz ličnog iskustva, dva puta sam se vozio autobusom, čim sam stigao u grad, i bilo mi je dovoljno da shvatim da bi mi još jedan takav poduhvat za tili čas pokidao živce, bilo mi je dovoljno da vidim do kog stepena degradacije su stanovnici ovog grada podvrgnuti od strane kriminalaca profesionalno preusmerenih na vožnju autobusa, reče mi Vega. Ti, Moja, imaš auto pa ne znaš o čemu pričam, sigurno nikada nisi morao da ideš autobusom, sigurno ti nije ni padalo na pamet da uđeš u autobus, čak i kad bi ti se auto pokvario ne bi ti palo na pamet da uđeš u autobus, pre bi uzeo taksu ili bi zamolio nekog prijatelja da te odveze tamo kuda si krenuo. Ljudi u ovom gradu se dele na one koji imaju auto i one koji se voze autobusom, to je ta najuočljivija razlika, ona najdublja, reče mi Vega, nije bitno koliko zarađuješ ni u kom kraju živiš, važno je da li imaš auto ili se voziš autobusom, Moja, stvarno gnusno, prava grozota. Sva sreća što prelazim u hotel Terasa pa neću morati da se viđam sa svojim bratom, ni njegovom ženom Klarom, ni njihovim potomstvom, tom decom koja ništa drugo ne rade nego samo gledaju televiziju, stvarno neverovatno, Moja, dvoje dece koja samo sede ispred televizora, treba da ti objasnim da moj brat ima tri televizora u kući, nećeš verovati, tri televizora koja su često upaljena u isto vreme na različitim kanalima, ta kuća je pravi pakao, Moja, hvala bogu što sam jutros otišao iz te kuće ludaka gde se samo gleda televizija: jedan televizor, onaj koji me je najviše ubijao, bio je u trpezariji, pored stola, kako čovek ni na koji način ne bi mogao da ga izbegne za vreme obeda; drugi aparat je u dečjoj sobi, a najveći, onaj sa džinovskim ekranom i videom, u spavaćoj sobi. Jezivo, Moja, naježiš se kad vidiš izbliza: porodica koja u slobodno vreme ništa drugo ne radi nego gleda televiziju, reče mi Vega, nemaju ni jednu

jedinu knjigu, moj brat nema ni jednu ledinu knjigu u kući, ni reprodukciju neke slike, čak ni CD sa klasičnom muzikom, ništa što ima veze sa umetnošću ili dobrim ukusom ne može se naći u njegovoj kući, ništa što ina veze sa oplemenjivanjem duha ne može se naći u toj kući, ništa što ima veze sa razvojem inteligencije, to je neverovatno, po zidovima vise samo diplome i glupave porodične fotografije, a na policama za knjige, umesto knjiga, stoje oni kretenski ukrasi koji se prodaju u jeftinim radnjicama, reče mi Vega. Stvarno ne znam kako sam izdržao petnaest dana na tom mestu, Moja, ne razumem kako sam mogao da prespavam petnaest noći zaredom u kući u kojoj se u isto vreme čuju tri televizora, u kojoj ne postoji ni jedan jedini CD sa iole pristojnom muzikom, ne govorim o klasičnoj nego o iole pristojnoj muzici, ova dva ljudska stvora imaju stvarno oduran muzički ukus, sve što kod njih ima veze sa umetnošću i manifestacijama duha odlikuje se tim odurnim odsustvom ukusa, reče mi Vega, slušaju neku odvratnu muziku, neki ljigavi šund koji sviraju izvođači balada falširajući od početka do kraja. Uz sve to moj brat ima obraza da me pita zašto se ne vratim da živim ovde, neverovatno, Moja, moj brat je u jednom trenutku pomislio da bih se ja vratio da živim ovde. Samo što se nisam isповраćao, Moja, samo što se nisam isповраćao koliko mi se zgdilo kada mi je rekao da bi mi se kao profesoru istorije umetnosti, u zemlji gde niko ne predaje istoriju umetnosti, otvorile brojne mogućnosti, to on meni kaže, Moja, i ozbiljno misli, kaže ako bih ostao u San Salvadoru verovatno bih bio izuzetno dobro plaćen profesor, jer ne bih imao nikakvu konkurenciju kao profesor istorije umetnosti, svi poslovi bi išli meni, univerziteti bi se otimali oko mene jer bih bio najvažniji profesor istorije umetnosti, možda bih posle nekoliko meseci uspeo da otvorim sopstvenu akademiju istorije umetnosti ili bih, što da ne, vrlo brzo mogao da osnujem i sopstveni univerzitet samo za umetnost. Eto šta on meni kaže, Moja, mrtav ozbiljan, znam sigurno da se nije šalio sa mnom, bio je ozbiljan, čak se požalio kako se u biznisu s ključevima i bravama već pojavila velika konkurencija, za razliku od istorije umetnosti gde bih imao raščišćen put do uspeha. Srećom da sam otišao iz te kuće, Moja, laknulo mi je, ne možeš da zamisliš koliko mi je drago što više ne moram da pričam sa svojim bratom i njegovom ženom, ne možeš da

zamisliš koliko sam srećan što ne moram da pričam sa prijateljima mog brata i njegove žene, jer moram da ti kažem da moj brat i njegova žena nisu nikakvi izuzeci, Moja, imbecilnost nije samo njihova odlika, neki njihovi prijatelji su i gori od njih, veruj mi, kao na primer onaj ginekolog kom je očigledno pala na pamet izvanredna ideja da bih ja mogao da otvorim univerzitet za umetnost, ginekolog koji očigledno već ima svoj univerzitet na kom ne predaje ginekologiju nego menadžment i druge slične predmete, ginekolog u čijim rukama ne bih voleo da se nađem da sam žensko, reče mi Vega. Lekari su najpodmitljiviji ljudi na koje sam naišao u ovoj zemlji, Moja, lekari su tako podmitljivi da možeš samo da ih prezireš i da ih se gnušaš, nigde drugde lekari nisu tako podmitljivi, spremni čak i da te ubiju ne bi li ti oteli što više para, Moja, lekari u ovoj zemlji su najnemoralniji ljudi koji postoje, to ti govorim iz ličnog iskustva, niko mi u ovoj zemlji ne izaziva toliko gađenje i nagon za povraćanjem kao lekari u ovoj zemlji, nikada nisam video tako okrutna i pohlepna stvorenja kao što su lekari u ovoj zemlji, reče mi Vega. Pre nedelju dana sam otišao na pregled, da mi propišu nešto protiv kolitisa na nervnoj bazi koji mi se pogoršao zbog smrti moje majke, zbog dolaska u ovu zemlju, zbog boravka u kući mog brata, taj kolitis vučem od kad znam za sebe, Moja, ali se pogoršava kad me zadese neugodne okolnosti, kolitis za koji sam samo hteo da mi daju lek, ali je lekar pomislio da mu je naišla zlatna koka za taj dan, oči su mu se zacaklile da ne možeš da zamisliš, Moja, kakva neobuzdana gramzivost se videla u tim očima, nije mogao da prikrije oduševljenje što je naišao na naivčinu koju će na najnemilosrdniji način opelješiti, neverovatno, otelovljenje podlosti u liku lekara u belom mantilu i upravo opranih ruku. Rekao mi je da treba da uradim hiljadu nekih analiza, napravio je izraz lica dubokog žaljenja, kao da se nalazim u strašno lošem stanju, samo što nisam dobio peritonitis, tako je rekao, bez ikakvog ustezanja, usred tog izveštačenog izražavanja rekao je da ću, ako rezultati analiza budu pozitivni, verovatno morati da razmislim o eventualnoj hirurškoj intervenciji, eto šta mi je rekao, Moja. Pretpostavljaš da nikada više nisam kročio u tu ordinaciju, reče mi Vega, i da sam samo povećao dozu leka koji sam inače uzimao. Zato ti kažem, ko zna kakav ginekolog je onaj prijatelj mog brata, ko zna koliko je žena unesrećio, koliko je dece umrlo zbog

njegove imbecilnosti, sigurno je bio najgori bednik od svih ginekologa kad mu je palo na pamet da osnuje univerzitet a ne da radi u ordinaciji, reče mi Vega, iako sve upućuje na zaključak da je u ovoj zemlji podjednako lako otvoriti univerzitet i otvoriti privatnu ordinaciju, ne verujem da i u jednoj drugoj zemlji ima toliko privatnih univerziteta kao u ovoj, najviše privatnih univerziteta po kvadratnom kilometru, najviše privatnih univerziteta po glavi stanovnika, neverovatno, Moja, samo u San Salvadoru ima više od četrdeset privatnih univerziteta, možeš da zamisliš, grad sa manje od milion i po stanovnika ima skoro četrdeset privatnih univerziteta, potpuna izopačenost, jer su skoro svi ti privatni univerziteti samo firme za pljačkanje lakomislenih ljudi, i potpuna negacija znanja, dokaz su da je visoko obrazovanje u ovoj zemlji razoreno i na nižem nivou nego igde drugde, reče mi Vega. Što je više privatnih univerziteta, imbecilniji su i podmukliji oni koji ih završavaju: to je pravilo, Moja, to je sušinski dokaz da u ovoj zemlji nikoga ne zanima znanje, ljude zanima samo diploma, da se domognu svoje diplomice to im je cilj, da dobiju titulu menadžera koja će im omogućiti da se zaposle, čak i da ništa ne nauče, jer ih i ne zanima da nešto nauče, jer nema ko da ih nauči, jer su profesori bedni ko crkveni miševi, zadovoljni što sa svojom diplomicom mogu da drže časove drugoj gomili crkvenih miševa koja žudi za istom takvom diplomicom, stvarno tragedija, Moja, reče mi Vega. A još tragičnija stvar, još strašnija bruka i sramota, jeste u kakvom se stanju nalazi Univerzitet El Salvadora, taj autonomni, jedini državni univerzitet, navodno na čelu visokog obrazovanja u ovoj zemlji, najstariji i nekada (pre mnogo decenija) čak prestižan. Nisam mogao da poverujem, Moja, kada sam jutros rešio da posetim univerzitetski centar El Salvadora, nisam mogao da verujem da postoji takav jad i sramota, izgleda kao prihvatilište za afričke izbeglice: zgrade samo što se ne sruše, prenatrpane građevine od trulog drveta, izmet po hodnicima u to malo zgrada koje još stoje uspravno, ljudski izmet po hodnicima Univerziteta El Salvadora, hodnici glavnog univerziteta u zemlji su smrdljivi i odvratni zbog ljudskog izmeta koje moraš oprezno da zaobilaziš dok hodaš. Univerzitet čija bi biblioteka pre odgovarala predškolskom odeljenju na periferiji nekog normalnog grada, univerzitet u čijoj knjižari mogu da se nađu samo priručnici iz sovjetskog doba,

univerzitet na kom se ono malo filologije i društvenih nauka koje još uvek postoje uče iz sovjetskih priručnika. Nisam mogao da verujem, Moja, taj univerzitet je pravi izmet, Univerzitet El Salvadora nije ništa drugo do izmet izbačen iz rektuma vojnika i komunista, vojnici i komunisti su se udružili da bi Univerzitet El Salvadora pretvorili u izmet, vojnici sa svojim zločinačkim delovanjem i komunisti sa svojom urođenom glupavošću su se urotili da bi najstariji obrazovni centar u zemlji pretvorili u odvratni smrdljivi izmet, reče mi Vega. Moj brat je stvarno imbecil prve klase ako misli da bih bio u stanju da napustim svoju katedru istorije umetnosti na Univerzitetu Mekgil da bih došao ovde i držao predavanja u smrdljivim predškolskim jazbinama samozvanih univerziteta ili pak u jednom izmetu finansiranom iz državnog budžeta, moj brat mora da je notorni imbecil ako misli da bih napustio svoju katedru i došao ovde da predajem stadima goveda koje zanima samo da se domognu menadžerske diplomice. Treba biti stvarno lud, kao što si ti, Moja, da bi verovao da u ovoj zemlji nešto može da se promeni, da vredi truda menjati nešto, verovati da ljude uopšte zanima da se nešto menja, reče mi Vega, čak ni jedanaest godina građanskog rata nije ništa promenilo, posle jedanaest godina ubijanja ostali su oni isti bogataši, isti političari, isti onaj prokleti narod i ona ista imbecilnost u atmosferi. Sve je ovo varka, Moja, shvati to, ljudi koji misle svojom glavom, ljudi koje žele znanje, ljudi koji se bave naukom i umetnošću, treba što pre da nestanu iz ove zemlje: istrulićeš ovde, Moja, ne znam zašto si se uopšte vraćao, to što si smislio da pokreneš neke drugačije novine je pravi biser, najobičnija glupost iz tvoje usijane glave koja odbija da vidi realnost. Ovaj narod je posvađan sa znanjem i intelektualnom radoznalošću, u to sam potpuno siguran, Moja, ova zemlja je van vremena i mimo sveta, postojala je samo dok je trajao pokolj, postojala je samo zahvaljujući hiljadama ubijenih, zahvaljujući zločinačkim sposobnostima vojnika i komunista, bez tih zločinačkih sposobnosti nema nikakvih izgleda da postoji, reče mi Vega. Novine su upravo najbolji pokazatelj intelektualne i duhovne bede ovog naroda, Moja, dovoljno je da prelistaš dve dnevne novine da bi shvatio u kakvoj zemlji živiš, da spoznaš intelektualni i duhovni jad onih koji te novine pišu i onih koji te novine kupuju, da shvatiš da te novine nisu pravljene za čitanje nego za prelistavanje, zato što se u

ovoj zemlji nikome ni ne čita, a i zato što u ovoj zemlji nema ljudi sposobnih da napišu članak koji bi mogao da se čita, u suštini to i nisu novine u pravom smislu reči, iole obrazovan čovek ne može te kataloge za prodaju nazvati novinama, te oglasne table, zato ti i kažem da ljudi ne kupuju novine da bi ih čitali nego da bi prelistali oglase, da bi znali gde su rasprodaje, to je jedino što ljude zanima u novinama, oglasi i rasprodaje, jedino im za to služe, da bi pratili oglase i rasprodaje, reče mi Vega. I nikada nisam video ovolike fanatike od urednika, ovako raspomamljene i tupoglave urednike, intelektualno i duhovno: baš je jutros neki od njih napisao da je predsednik Bil Klinton komunista, da je generalni sekretar UN komunista, da su UN u stvari organizacija koju iza kulisa kontrolišu komunisti. Sasvim je nebitno što su komunisti pre četiri godine pobjegli glavom bez obzira, sasvim je nebitno što se radi o predsedniku Sjedinjenih Američkih Država, za urednika tog bednog kataloga o rasprodajama vreme ne prolazi a svet doseže dokle i njegove patološke opsesije, rekao mi je Vega. Kad bolje pogledaš, prava gadarija od novina, ali ljudi to vole, Moja, šta da radiš, narod je ovde toliko sirov i bedan da mu se ovakva vrsta novina sviđa, šta da radiš, Moja, zato ti je bolje da ne glumiš spasitelja, bolje ne pomišljaj da možeš promeniti ukus ovih ljudi pomoću novina koje bi bile dobre za čitanje, garantujem ti da ih niko neće kupovati, garantujem ti da nikoga neće zanimati novine koje su dobre za čitanje, nešto najčudnije u ovoj zemlji bi bilo da se pojave novine dobre za čitanje, jedino što ovde ljude zanima jesu rasprodaje i oglasi, reče mi Vega. Na svu sreću ostajem još samo nedelju dana u ovoj prljavštini pa ću biti pošteđen duševnog rastrojstva zbog ovih raspomamljenih kataloga za rasprodaje koje ovde nazivaju novinama, na svu sreću ne moram više da trpim svog brata i njegovu porodicu, Moja, na svu sreću sad mogu da odem u hotel i čitam knjige, da čekam da me advokat pozove da potpišem još te poslednje papire potrebne oko prodaje majčine kuće. Ne možeš da zamisliš koliko mi je lakše što ću prenoćiti u hotelskoj sobi, Moja, reče mi Vega, ogromno olakšanje kad znam da ću sledeću nedelju svog boravka ovde moći da provedem u svojoj sobi, sa rashladnim uređajem, a ne da sa bratom i njegovom ženom idem u one grozomorne šetnje na koje su me terali, na sva ta grozomoma mesta koja Salvadorci koji se vraćaju u

zemlju navodno jedva čekaju da vide, na kako kažu „tipična” mesta koja bi trebalo da su mi nedostajala tokom ovih osamnaest godina života u inostranstvu, kao da sam ikada osetio nostalgiju za nečim što ima veze sa ovom zemljom, kao da ova zemlja ima išta vredno da bi neko kao ja mogao da pati od nostalgije. Gluposti, Moja, velike gluposti, reče mi Vega, oni mi nisu verovali kada sam im rekao da me ništa od toga ne zanima, mislili su da se šalim kada sam im više puta rekao da ne osećam nostalgiju ni za čim, pa su se dosetili da me vode na pupuse u Park Balboa, ni manje ni više nego da jedem te odvratne masne tortilje punjene čvarcima koje ljudi zovu pupuse, kao da te pupuse mogu da mi izazovu išta drugo osim dijareje, kao da mogu da uživam u tako masnoj i dijareičnoj hrani, kao da volim taj odvratni ukus pupusa u ustima, Moja, nema masnije i nezdravije hrane od pupusa, ničeg lošijeg i pogubnijeg za želudac od pupusa, reče mi Vega. Samo glad i urođena glupost mogu da budu razlog što ova ljudska stvorenja s tolikim uživanjem jedu nešto ovako odvratno kao što su pupuse, samo glad i neznanje mogu da budu razlog što ova stvorenja smatraju pupuse svojim nacionalnim jelom, Moja, slušaj me dobro, nemoj da ti ikada padne na pamet da kažeš nešto protiv pupusa, nemoj da ti ikada padne na pamet da kažeš da je to u stvari odvratna i nezdrava hrana, možeš da nastradaš, Moja, treba da imaš u vidu da desetine hiljada Salvadoraca koji žive u Sjedinjenim Državama sanjaju te odvratne pupuse i toliko gore od želje da jedu te dijareične pupuse da u Los Anđelesu već postoji nekoliko lanaca pupuserija, reče mi Vega, i nemoj nikada da zaboraviš da ovih pet miliona Salvadoraca koji žive u El Salvadoru nedeljom uveče bogobojažljivo večeraju porciju tih odvratnih pupusa, tih masnih tortilja punjenih čvarcima i tanjiru punom tih gadarija iz friteze prilaze kao večernjem pričešću. To što su pupuse nacionalno jelo El Salvadora samo govori koliko je ovim ljudima otupelo nepce, Moja, samo ljudi sa atrofiranim nepcem mogu smatrati te odvratne masne tortilje punjene čvarcima jestivim, reče mi Vega, a kako je moje nepce zdravo odlučno sam odbio da jedem tu gadariju, odbio sam na takav način da je moj brat odmah shvatio da se ne šalim i da stvarno neću jesti te odvratne pupuse, oko toga smo se prvi put sporečkali, jer je nasred parka Balboa počeo da mi prebacuje da sam nezahvalan i da nisam dovoljno patriota kako je on to nazvao.

Možeš misliti, Moja, kao da je patriotizam za mene neka vrлина, kao da mi nije kristalno jasno da je patriotizam samo još jedna od onih gluposti koje su izmislili političari, kao da na kraju krajeva patriotizam ima neke veze sa odvratnim masnim tortiljama punjenim čvarcima koje bi mi razorile creva da sam ih okusio, i pogoršale taj moj kolitis na nervnoj bazi, reče mi Vega. To su te šetnje sa mojim bratom i njegovom porodicom, Moja, pravi košmar, brzo sredstvo za pogovršavanje mog kolitisa na nervnoj bazi, efikasan način izazivanja duševnog rastrojstva, ništa pogubnije za moju emocionalnu ravnotežu od šetnji sa bratom i njegovom porodicom, posebno zato što decu mog brata krasi sve one osobine koje mogu da dokrajče moju smirenost, sama pomisao na to dvoje dečice može da me izbaci iz takta, to dvoje naročito glupave i zloćudne dečice, koja ništa drugo ne rade samo gledaju televiziju, u glavama te dece su samo televizijske serije koje redovno gledaju po ceo dan, deca za koje je život u stvari televizijska serija, stvarno jezivo, Moja, ne znam kako sam ih trpeo toliko dugo a da nisam izgubio kontrolu, ne znam kako sam izdržao petnaest dana sa tom glupavom i zloćudnom decom koja su me nervirala od trenutka kada su me prvi put nazvala „striko”, reče mi Vega. Od svih živih bića najteže podnosim decu, Moja, najteže mi pada da budem s decom, zato mi nikada ne bi palo na pamet da živim negde gde ima dece, reče mi Vega, samo krajnje duševno rastrojstvo izazvano dolaskom u ovu zemlju može da objasni to što sam prihvatio poziv svog brata da se smestim u njegovoj kući ovih mesec dana, znajući pri tom da moj brat ima dvoje dece od devet i sedam godina, dvoje dece koja su me nervirala više nego sva deca koju sam u životu sreo, jer za decu mog brata ja nisam bilo koji odrasli čovek, za decu mog brata ja sam „strika Edi”, molim te slušaj, Moja, deca mog brata me zovu „strika Edi”, nije bilo načina da to dvoje iritirajuće glupave i zloćudne dece prestane da me zove „strika Edi”, nije vredelo da im ponavljam da se zovem Edgardo, da i oni treba da me zovu Edgardo jer je to moje ime, uzalud što nisam obraćao pažnju na njih, uzalud sam se pravio da ne znam koga zovu kada mi se obrate sa „strika Edi”, nikada neće shvatiti da se ja zovem Edgardo, činjenica da se zovem Edgardo a ne „strika Edi” je van domašaja njihovih glupavih i zloćudnih glavicica koje razumeju jedino jezik televizijskih serija, reče mi Vega. Od kada

sam odrastao niko me nikada nije zvao Edi, a još manje „strika Edi”, Moja, ako išta mrzim onda je to podmukla navika upotrebe deminutiva, samo zli i imbecilni ljudi mogu nekome da se obraćaju deminutivom, samo zla i imbecilna osoba može da me zove Edi umesto Edgardo, to sam rekao i svojoj majci, pre mnogo godina, čim sam postao mladić, čim sam prošao onu golgotu od škole kod braće marijanista gde sam te upoznao, reče mi Vega, ali mojoj majci nije bilo lako da prestane da me zove Edi, ni kada sam otišao u Montreal moja majka nije shvatila da se zovem Edgardo, ni kada joj dve godine nisam uputio ni jednu jedinu reč, niti imao ikakav kontakt sa njom. To je tako, Moja: glupost možeš samo da presečeš, ljudska glupost ne zna za blaže mere, reče mi Vega, zato mi je drago što više ne moram da slušam decu svog brata, lakše mi je što znam da više neću morati da slušam tu dosadna decu kako me zovu „strika Edi”, neću morati da odgovaram na njihova nesuvizla pitanja o onim glupim i pogubnim televizijskim serijama koje su za njih jedina duhovna hrana, niti da idem sa njima u šetnje koje mi samo razdražuju živce, reče mi Vega. Najgora šetnja, Moja, najužasnija od svih, šetnja koja me je potpuno uništila, koja mi je pokidala sve živce, desila se povodom zlosretne ideje mog brata da me odvede u luku, povodom njegove zlosretne zamisli da odemo na obalu, da jedemo morske plodove i da se kupamo, zajedno sa njegovom ženom i ona dva zloćudna čeda, jer se pretpostavlja da će Salvadorac tek stigao iz inostranstva posle mnogo godina najviše želeći da ode na more, kad je već luka na samo tridesetak kilometara od San Salvadora, dakle, moj brat je mislio da od dolaska ne mogu da obuzdam želju da posetim luku, reče mi Vega. Odvratna luka, Moja, u jednoj ovakvoj zemlji luka koja se zove La Libertad² može da bude samo plod izopačenog uma, nazvati beskorisnu i napuštenu luku La Libertad je više nego šala, nazvati La Libertad jedno trošno pristanište koje samo što se nije raspalo i palo u more jasno govori kako ovi ljudi doživljavaju pojam slobode, Moja, to je jedna depresivna luka, baš jezivo mesto, to sam i rekao svom bratu, da ne razumem kako može da mu bude zabavna poseta jednom ovako depresivnom mestu, mestu gde si omamljen od vrućine, gde sunce nemilosrdno prži, gde meštani imaju izraz lica tipičan za ljude oduvek omamljene vrućinom i spržene suncem, reče mi Vega. Moj

brat je uporno hteo da odemo u restoran koji se zove Visoka stena, pored plaže, na nekih petsto metara od trošnog pristaništa, restoran koji je privlačan jer se nalazi blizu plaže i ima pogled na more i ono trošno pristanište, podneo sam ga samo zato što me je štitio od omamljujućeg sunca i zato što je u njemu pirkao vetrić koji jedva da je remetio tešku omamljujuću vrućinu, reče mi Vega. Kad smo seli u restoran, Moja, sa sve onom zloćudnom decom koja su činila stvar još gorom, brat je naručio porciju mešanih školjki za mene, rekao mi je da nema većeg zadovoljstva za nekoga ko se tek vratio u zemlju nego da na plaži okusi mešane školjke uz dobro ohlađeni *pilsner*, tako on meni reče, Moja, kao da mu nisam već objasnio da mi to odvratno pivo izaziva dijareu, kao da mu nisam već rekao da nemam ni najmanju želju da jedem mešane školjke, iz jednog prostog razloga a to je da mi se školjke gade, ništa gadnije nego kad se ta morska bića meškolje u soku od limuna. Nepojmljivo mi je da neko može da jede takvu gadariju, Moja, samo sam jednom pre dvadeset godina probao te živuljke, samo jednom, i bilo mi je dovoljno da zaključim da te gadne živuljke imaju ukus izmeta, ništa kao probanje školjki ne liči na probanje izmeta, ukus školjki podseća jedino na ukus izmeta, da ti pripadne muka, Moja, čin od kog ti stvarno pripadne muka i može da padne na pamet samo ljudima koji su na plaži omamljeni od sunca i vrućine, to sam i rekao svom bratu, da nemam nameru da probam mešane školjke koje mi toliko izazivaju mučninu, da ni za šta na svetu ne bih stavio u usta te živuljke koje se još uvek mrdaju i imaju ukus izmeta, reče mi Vega. To je zasmetalo mom bratu, Moja, naročito kada sam rekao da su mi školjke još gadnije od pupusa i da to što su školjke i pupuse glavna tradicionalna jela ove zemlje samo potvrđuje moje zapažanje da je narodu u ovoj zemlji atrofiralo nepce. Ne možeš ni da zamisliš koliko sam se napatilo u toj šetnji, Moja, ne možeš da zamisliš u kakav sam očaj pao od omamljujuće sparine, sunca i vrućine, ne možeš da zamisliš u kakvom sam duševnom rastrojstvu bio u toj luci pod omamljujućim talasima vrućine i udarima sunca, ni koliko sam se namučio u restoranu dok su me progonila zloćudna čeda, i prisustvo mog brata koji žvaće te gadne školjke sa ukusom izmeta, i pogled na trošno pristanište u daljini, reče mi Vega. Najgore je bilo kad mi je brat predložio da odemo da se bućnemo u more, baš tako je rekao,

da odemo da se bućnemo dok je oseka, preporodio bih se kad bih ušao u vodu, dobro bi mi došlo da me talasi prodrmaju, ništa zdravije od kupanja u moru na suncu, on će mi pozajmiti kupaće gaće, da se preporodim, tako je rekao. Neverovatno, Moja, moj brat misli da ću da pravim budalu od sebe, reče mi Vega, da će mi biti zadovoljstvo da gotovo go izađem na to omamljujuće sunce, da se ulepim u prljav pesak i umočim u slanu vodu, da bih bio oduševljen da se kotrljam na talasima i po tom štrokavom pesku. Nisam video jezivije plaže od ovih, Moja, nikada nisam video štrokaviji pesak od ovoga, luka La Libertad ima nesumnjivo najgroznije plaže a pesak je toliko prljav da treba biti stvarno bestidan da bi se valjao po njemu, samo krajnje bestidni ljudi mogu sa uživanjem da se valjaju po ovom štrokavom pesku na ovim ogavnim plažama, tako sam rekao bratu, da ni za šta na svetu ne bih izašao na to omamljujuće sunce, niti se uvaljao u taj štrokavi pesak, pa da posle budem sav lepljiv od one smrdljive vode na tim ogavnim plažama, reče mi Vega. Sad sam miran jer više neću morati da idem ni u jednu takvu šetnju, Moja, moj brat se neće više usuđivati da me zove u šetnju, da posećujemo mesta za kojima Salvadorci koji žive u inostranstvu sentimentalno čeznu, što samo govori o njihovoj urođenoj glupavosti, iako je u stvari pravi podstrekač tih šetnji bila žena mog brata, Klara, o kojoj ti nisam pričao, Moja, ništa odvratnije nego opisivati to ljudsko biće, to je prvi put da sam sreo ljudsko biće takve vrste, to je zametak čiji intelektualni univerzum doseže samo do trač stranica u novinama i do meksičkih serija, nekadašnja prodavačica u lancu prodavnica odeće koja je pitaj boga kako upecala onog mog sumanutog brata da bi stvorila to zastrašujuće mesto koje zovu dom, reče mi Vega. Nećeš verovati, Moja, koliko vremena taj zametak provodi rovdareći po trač stranicama u novinama, taj zametak svako jutro pažljivo i sa mnogo uzbuđenja pregleda trač stranice po novinama, to joj je glavna zabava, jedino što njenom životu daje smisao: da sazna nešto o sedeljicama, rođendanima i godišnjicama, o veridbama i svadbama, o rođenjima i sahranama ljudi koje nikada nije upoznala i nikada neće upoznati, jer je samo bivša prodavačica u lancu prodavnica odeće koja je naišla na onog prokletnika što se bavi ključevima i bravama, reče mi Vega. Neverovatno, Moja, ta bivša prodavačica po ceo dan priča o događanjima u visokom društvu, zna

za svaku moguću avanturu u visokom društvu, naslađuje se pričama o događajima iz visokog društva, pažljivo čita i sve pamti sa trač stranica po novinama. Nikada nisam video sličan zametak, Moja, kunem ti se, nikada nisam pomišljao da ću se zateći pored nekoga kome je najviši cilj da se pojavi na trač stranicama u novinama, nikada nisam pomišljao da će me neko jednom osloviti sa „devere” i istog časa početi da mi priča najsvežije tračeve iz visokog društva koje je saznala na trač stranicama novina, reče mi Vega. To je zametak od kog ti se vraća, Moja, nekadašnja prodavačica koja teško da će se ikada pojaviti na trač stranicama novina i koja sigurno nikada neće upoznati ljude iz visokog društva o kojima sa tolikim uzbuđenjem svakodnevno čita na trač stranicama u novinama, jer visoko društvo nije briga za bivše skorojevičke prodavačice, zometke koji celo jutro provode sa gomilom viklera na glavi, upaljenim televizorom i pažnje usmerene na tračeve iz visokog društva koje objavljuju u novinama, reče mi Vega. Treba da je vidiš, Moja, glava puna viklera, televizor odvrnut na najjače, groteskan prizor, izopačenost od koje ti se stvamo vraća, reče mi Vega. Posle podne je još gore: sedne pred televizor da gleda te gnusne meksičke serije, celo popodne pred televizorom uzbuđena zbog tih gnusnih i tupavih meksičkih serija, dok u isto vreme toroče preko telefona sa svojim prijateljicama o tračevima iz visokog društva koje je pročitala na trač stranicama po novinama i o meskičkoj seriji kojom se u tom trenutku truže, živi toročući preko telefona sa prijateljicama koje su sigurno bivše prodavačice ili trenutno rade u lancu robnih kuća odeće i maštaju o tome da se pojave na trač stranicama u novinama i da upoznaju te bogate ljude o kojima svakodnevno čitaju tračeve, prodavačice ili bivše prodavačice u robnim kućama koje žive kao da je život meksička serija i kao da su one lično te praznoglave i glupave glumice u gnusnim meksičkim serijama, reče mi Vega. Žena mog brata je poseban slučaj, Moja, slučaj kao iz meksičkih serija, zametak pored kog sam iznenađujuće izdržljivo prenoćio petnaest dana u istoj kući, što je pravi podvig s moje strane, iako po cenu mog zdravlja, iako po cenu pogoršanog kolitisa i iritiranog nervnog sistema, pravi podvig s moje strane. Nego, naruči još jedan viski, Moja, predložio mi je Vega, ne suzdržavaj se zbog mene, ja smem da popijem samo dve čašice, ni kap više, zbog ovog mog kolitisa;

uvek tako radim, Moja: popijem dva viskija i onda nastavim sa mineralnom vodom, iako znam da smem da popijem samo dve čašice, i ni jednu jedinu kap više zbog ovog mog kolitisa na nervnoj bazi, ja ih ipak popijem na brzinu, kao što sam sada, svakog dana ista stvar, ne mogu drugačije, popijem svoja dva viskija na brzinu a onda nastavim da pijem čistu mineralnu vodu, reče mi Vega, jer na kraju krajeva najveće mi je uživanje da ovde provedem nekoliko mirnih sati, dok nema onih neprijatnih pijanaca kao u pivnicama gde služe ono odvratno dijareično pivo, uživam u muzici koju volim, jer u ovo doba Tolin može da mi ispunjava želje dok još nema mušterija. Uživam dok se smrkava, uživam u sumraku u ovoj bašti, jedino me to smiruje, jedino me to opušta u ovom gradu koji je stvoren da meni kida živce; u ovoj bašti je prijatno i sveže, Moja, grane manga i avokada su mi utočište od sparine u ovom gradu. Ovo je moja oaza od nerviranja u ovom štrokavom gradu, od glupavosti moga brata i njegovog zametka iz meksičkih serija i njegovih zloćudnih čeda. Imam sreće što sad mogu da se zatvorim u hotelsku sobu i čitam knjige koje sam doneo iz Montreala, reče mi Vega, poneo sam nekoliko knjiga, više za svaki slučaj da ne bih potonuo u najdublji očaj, unapred sam znao da u ovoj zemlji neću naći ništa da nahranim svoj duh: ni knjige, ni izložbe, ni pozorišne predstave, ni filmove, apsolutno ništa da nahranim svoj duh, Moja, ovde ne znaju šta je kič a šta umetnost, ne razlikuju glupost i neznanje od umetnosti, ne verujem da je ijedan narod u takvoj zavadi sa umetnošću i manifestacijama duha kao ovaj, treba samo da dođeš u ovaj bar posle osam sati uveče, kada počinje takozvani „umetnički program” da bi shvatio da se ovde ne razlikuje umetnost od loše imitacije. Ne verujem da su još nekom narodu tako atrofirale kreativne sposobnosti za sve što ima veze sa umetnošću i duhovnim vrednostima, rekao je Vega. Kada sam prvi put došao u ovaj bar ostao sam do uveče, Moja, da prisustvujem „umetničkom programu”: grupa mladića se popela na onaj podijum pored šanka, jedna od najpoznatijih domaćih rok grupa, kako je pisalo na plakatu. Grozomorno iskustvo, najlakši način da prestraviš svakoga ko ima iole osećaja za umetnost, najgrotesknije mešanje buke s muzikom, Moja, ta stvorenja su bezdušno falširala, ni za šta ih nije bilo briga osim za tu njihovu buku, nije ih napuštala ekstaza dok su izvodili

prostačke imitacije starih engleskih rok pesama, bez ikakvog stida su upropaštavali pesme Bitlsa, Rolingstonsa, Led Cepelina; nikada nisam video da je neko tako besramno i prostački upropastio muziku ovih engleskih grupa. Izašao sam zapanjen, Moja, sav naježen. Sledećeg dana me je Tolin pitao da li opet ostajem na „umetničkom programu”, jer nastupa grupa latinoameričke narodne muzike. Odgovorio sam mu da ne, ni za šta na svetu ne bih sebe primorao na takvo iskustvo, reče mi Vega. Narodna latinoamerička muzika mi se naročito gadi, Moja, oduvek sam sa naročitim gađenjem prezirao narodnu latinoameričku muziku, ništa groznije od te plačljive muzike sa Anda koju izvode tipovi ogrnuti pončoima sa Anda, tipovi koji sebe smatraju braniocima pravde tako što ogrnuti pončoima sa Anda sviraju tu plačljivu muziku, to su u stvari licemeri preobučeni u Latinoamerikance da bi podilazili imbecilima koji osećaju kako postaju deo te pravedne stvari slušajući tu plačljivu muziku.

Vrlo dobro poznajem licemere koji koriste priliku da se okoi iste o pravednu stvar pomoću ogavne i plačljive latioamenčke narodne muzike, odlično poznajem tu sortu jer Montreal vrvi od njih, da ti se smuči, Moja, već decenijama se sve što dolazi iz Latinoamerike poistovećuje sa tom ogavnom muzikom koju su uveli u modu prognani čileanski komunisti u vreme Pinočea, jedino još od salvadorskih levičara s istim gađenjem bežim kao od čileanskih komunista koji su krivi za ovu ogavnu plačljivu muziku. Najgore što bi moglo da mi se desi jeste da dođem iz Montreala u San Salvador i slušam ovu ogavnu muziku koju sviraju tipovi preobučeni u Latinoamerikance, to sam i ispričao Tolinu, reče mi Vega. Za samo jedno veče sam oguglao na takozvane „umetničke programe” koje prikazuju u ovom baru, dovoljna je bila ona prostačka rok grupa, dovoljno mi je da prelistam novine i pogledam televiziju u kući mog brata da bih stekao utisak o pustoši u kojoj sam se obreo, Moja, ovo je rupa, bezdani bunar, a samozvani umetnici i njihova izvođenja su obična farsa, pravi jad, jer ne samo da su umislili da su najbolji, nego su toliko glupi i prosečni da jedino i mogu da veruju da su odlični umetnici a ne prosti i bezlični imitatori. Stvarno da ti se smuči, reče mi Vega, zemlja koja nema umetnike nego simulante, koja nema stvaraoce nego bezlične imitatore. Ne razumem šta ti radiš ovde, Moja, ako kažeš da se baviš književnošću treba da odeš u druge

predele. Ova zemlja ne postoji, to ti garantujem ja koji sam se ovde rodio, redovno dobijam najvažnije časopise iz sveta umetnosti, zato mogu da ti garantujem da ova zemlja ne postoji, barem u umetničkom smislu, niko ništa o njoj ne zna, ona nikoga ne zanima, ni jedan jedini čovek rođen na ovoj teritoriji nije se pojavio u svetu umetnosti a da nije zbog politike ili kriminala, reče mi Vega. Treba da odeš odavde, Moja, da digneš sidro, da se nastaniš u nekoj zemlji koja postoji, jedino ćeš tako napisati nešto vredno, ne ove izgadnale priče koje objavljuješ i na koje ti ovde tapšu, ništa ti to ne vredi, Moja, provincijsko ulizivanje, treba da napišeš nešto vredno, a to ovde sigurno nećeš uspeti. Već sam ti rekao: ovaj narod je posvađan sa umetnošću i duhovnim vrednostima; jedino čime se bavi su trgovina i biznis, zato svi i hoće da budu menadžeri, da bi bolje vodili svoje trgovine i biznise, i svi puze pred vojnicima, zato što su ovi zahvaljujući ratu naučili da budu uspešni trgovci i odradili odlične poslove, reče mi Vega. Ovo je kultura koja ne zna za pismo, Moja, kultura u kojoj poriču pisanu reč, kultura bez ikakve težnje ka beleženju ili pamćenju istorije, bez ikakve svesti o prošlosti, kultura zunzara, njena jedina dimenzija je sadašnjost, ono neposredno, kultura sa pamćenjem zunzara koja svake dve sekunde udara u isto staklo jer posle dve sekunde zaboravlja da to staklo postoji, prava beda od kulture, Moja, za nju pisana reč nema nikakvu važnost, to je kultura koja je iz najsirove nepismenosti uskočila pravo u glupavu omamljenost televizijskim ekranom, salto mortale, Moja, ova kultura je preskočila pisanu reč, prosto i jednostavno previdela je sve one vekove tokom kojih se čovečanstvo razvijalo na temelju pisane reči, reče mi Vega. Ali, Moja, na stranu ova kultuma beda i sva moja ljubav prema tebi, sam moraš proceniti da li je pisanje stvarno poziv za tebe, da li stvarno imaš talenta, volje i discipline koje zahteva stvaranje jednog umetničkog dela, to ti ozbiljno kažem, Moja, jer sa ovim izgadnelim pričicama nikuda nećeš dogurati, ne mogu da verujem da u tim godinama objavljuješ ove izgadnale priče koje ostaju potpuno nezapažene, za koje niko ne zna, koje niko nije čitao jer nikoga ne interesuju, te izgadnale priče ni za koga ne postoje, Moja, samo za tvoje prijatelje iz kraja, nijedna od tih izgadnelih priča o seksu i nasilju nije vredna truda, ovo ti kažem iz ljubavi, moraš da budeš uporniji u novinarstvu ili nekoj drugoj oblasti, jer

objavljivati ove izgadnele pričice u tvojim godinama stvarno je prava tuga, rekao je Vega, ma koliko seksa i nasilja u njih natrpao te izgadnele pričice neće imati odjeka. Nemoj da gubiš vreme, Moja, ovo nije zemlja pisaca, prosto je nemoguće da ova zemlja iznedri kvalitetnog pisca, nemoguće je da se pojavi iole vredan pisac u zemlji u kojoj niko ništa ne čita, u kojoj nikoga ne zanima književnost, ni umetnost, ni duhovne vrednosti. Pogledaj samo ko su naši slavni ljudi, legende naših krajeva pa ćeš videti da se radi o običnim prosečnim piscima, bez svetskog dometa, koji su uvek više pazili na ideologiju nego na književnost; ne vredi da se pravimo blesavi, Moja, dovoljno je napraviti poređenje sa susednim zemljama i odmah videti da su domaći velikani druga liga: Salarue u poređenju sa Asturijasom deluje kao provincijalac kog više zanima otrcana ezoterija nego književnost, tip koji više radi na tome da postane svetac u svom selu nego da napiše nešto duboko i univerzalno; Roke Dalton u poređenju sa Rubenom Darijom izgleda kao fanatični komunista čija je najveća vrednost to što su ga ubili upravo njegovi partijski drugovi, fanatični komunista koji jeste napisao nekoliko pristojnih pesama, ali je u ideološkoj zaslepljenosti pisao i najsramnije prokomunističke pesme od kojih ti se diže kosa na glavi, fanatik žigosan komunizmom čiji su se život i delo sa najvećim poletom našli prostrti pod nogama kastroizma, pesnik za kog je kastroistička diktatura bila idealno društvo, jedan bandoglavac koji je poginuo boreći se da uspostavi kastroizam i u ovim krajevima, ali su ga ubili upravo njegovi partijski drugovi dotadašnji kastroisti, reče mi Vega. To je tužno, Moja, to je stvarno velika tuga, pravi dokaz da ideološki fanatizam truje jad i bedu u kojoj živi ovaj narod, čak i u glavama onih najboljih, pravi dokaz da je ideološki fanatizam svojstven narodima koji žive u jadu i bedi. Znam da se ne slažeš, Moja, ali ne vredi da raspravljamo o tome, nema nikakvog smisla raspravljati o književnosti u zemlji koja u književnom smislu ne postoji, nemam nikakvog smisla raspravljati o nečemu što nikoga ne zanima, rekao je Vega. Počelo je da se smrkava, Moja, ovo je najbolje vreme samo kad ne bi bilo tih prokletih komaraca koji ti zagorčavaju život, ti prokleti komarci me ne ostavljaju na miru od kad sam došao u ovu zemlju, svake noći me bude i izluđuju rojevi tih prokletih komaraca, ništa mi ne kida živce kao ti prokleti komarci,

probude me u pola noći i počnu da me izluđuju zujanjem, podmuklim i izluđujućim zujanjem od kog sam svaki put od kada sam se vratio u zemlju imao noćne more, Moja, nije bilo noći u kući mog brata da nisam morao da ustanem i upalim svetlo u sobi da bih se branio od tih prokletih komaraca koji su mi podmuklim i izluđujućim zujanjem kidali živce, reče mi Vega. Jedva čekam da vidim da li će se i u hotelskoj sobi, kao u kući mog brata, pojaviti roj komaraca u pola noći da mi razbije san, pokida živce, primora da upalim svetlo i budem u stanju povišene gotovosti da bih otkrivao gde zuje i pljeskao te proklete komarce koji mi zagorčavaju život. Znam sigurno da su komarci ulazili u kuću mog brata zato što me služavka nijednom nije poslušala da posle šest sati zatvori vrata i prozore moje sobe, to je jedna ljigavuša i razaračica od služavke koja nikada nije slušala, ne samo tada nego ni kada sam joj bilo šta drugo govorio; jedna prsata, guzata i zadrigla služavka koja je u stanju da uništi bilo koji predmet ili deo odeće koji joj dopadne šaka, jedna žvalava mašina za uništavanje koja je upropastila dugmad na većini mojih košulja, koja je uflekala moje najvrednije stvari, koja mi je peglala pantalone tako da sam crveneo kad ih obučem. Kakvo neprijatno stvorenje, Moja, ta žvalava služavka mog brata, Tina, stvorenje koje i preko uniforme iz svake pore odiše nečistoćom, jedna smrdljivica od koje sam sve vreme sklanjao vredne stvari, jedna prljava rugoba koja me je uvek potkradala za kusur kada je pošaljem u prodavnicu, jedna guzara sa nogama punim plikova od ujedna komaraca i lica osutog bubuljicama od silne masnoće koju trpa u sebe, stvorenje koje sve vreme žvaće tortilje, ne može da živi ako nema komad tortilje u gubici, jedna grdoba, vrsta životinje koja se uklapa samo uz ženu mog brata, grdoba i zametak su društvo od kog ti se diže kosa na glavi, reče mi Vega. A ono što me je zapanjilo, Moja, od čega sam ostao bez reči, nešto krajnje neverovatno i nepojmljivo, jeste komentar mog brata u stilu da ova zadrigla ljigavuša ima „dobre noge”, to je rekao, skoro uzbuđeno, da su one prljave noge pune plikova na kojima iz svake pore izbija štroka, da su to „dobre noge”, možeš misliti, noge izobličene od plikova i štroke moj brat smatra „dobrim nogama”. Da se ispovraćaš, Moja, da se zapitaš iz čega je pobogu nikao ovaj tupavi soj sa tako prostačkim ukusom. Sve što sam proživeo u ovih petnaest dana moglo bi sc bez

sumnje sažeti u jedan jedini izraz: degradacija ukusa. Ne znam da je i u jednoj drugoj kulturi, Moja, slušaj me sad dobro, a znaš da sam stručnjak u izučavanju kultura, nije mi poznato da je i u jednoj drugoj kulturi degradacija ukusa dobila tolike razmere kao ovde, ne znam da je i u jednoj kulturi degradacija ukusa pretvorena u vrednost, nijedna kultura u savremenoj istoriji nije pretvorila degradaciju ukusa u svoj maksimum i najcenjenije obeležje, reče mi Vega. Do tog zaključka dolaziš istog trenutka kad uđeš u avion za ovu zemlju. Takvo putovanje ne preporučujem nervno labilnim osobama, jer je to putovanje upravo osmišljeno da izazove nervno rastrojstvo, putovanje koje me zamalo nije dovelo do krajnje i nekontrolisane duševne krize. Nikada nisam doživeo ništa slično, Moja. Čim sam stigao iz Montreala u Njujork, ukrcao sam se u avion, ne pomišljajući da će na presedanju u Vašingtonu u avion navaliti nasombrerene seljačine sa licima kriminalaca koje su sva sreća razoružali na carini i uzeli im mačete i noževe, seljačine koje bi da ih nisu razoružali na carini sigurno napravili pokolj u avionu. Ne možeš ni da zamisliš kakvo je to bilo putovanje, Moja. Dobio sam mesto između jednog nasombrerenog i jedne debele žene sa keceljom, reče mi Vega, nasombrerene je nekontrolisano vadio sline i razmazivao ih gde je stigao, a sa debele žene je curio znoj kao iz česme, pa se brisala keceljom i peškirom uvijenim oko vrata. Tokom poletanja su bili suzdržani: nasombrerene je istrajavao na vađenju slina a debela cedila peškirom. To su bili jedini trenuci spokoja koje sam imao tokom leta, jedini minuti mira i tišine, Moja, jer čim smo se našli u vazduhu, čim se avion podigao na dovoljnu visinu i stjuardese počele da služe prvo piće, moji saputnici su počeli da mi se obraćaju gotovo istovremeno, da se deru dok pričaju, prvo sa mnom a onda međusobno pa odjednom ponovo sa mnom, zalivajući me praktično pljuvačkom, ubadajući me laktovima tokom svog histeričnog ispovedanja u dva glasa o svojim životima poslednjih godina u Vašingtonu, jedno histerično ispovedanje dva salvadorska imigranta o peripetijama u Vašingtonu, dogodovštine tog nasombrerenog koji nije prestajao sa nekontrolisanim vađenjem slina i te debele koja me je s vremena na vreme trljala onim štrokavim peškirom natopljenim njenim ne manje štrokavim znojem. Jezivo, Moja, što su više pričali, što im je više raslo oduševljenje, sve jače su ispuštali svoje truležne

mirise, nisu prestajali da mi iznose peripetije i dogodovštine koje ni najmanje nisam želeo da slušam, reče mi Vega. Putovanje da se naježiš, sumorna priprema za ono što me je dočekalo u San Salvadoru, nasombrerani se dere kako je poreklom iz sela Poloros, radi kao baštovan u Vašingtonu i kako već tri godine nije bio u San Salvadoru, na šta debela odgovara da je iz Osikala, da radi kao kućna pomoćnica u Vašingtonu i da pet godina nije bila u San Salvadoru. Najgore je počelo kada su im poslužili prvo piće, Moja, nisam nikada video da neko tako lako izgubi kontrolu, da posle samo jednog pića tako pomahnita: počeli su da pljuju na pod, neprekidno su urlali, pljuvali, a urlanje je bilo praćeno opscenim pokretima i skarednim smehom, nasombrerani je bestidno lepio sline po prozorčiću a debela vitlala peškirom kao da je oružje za napad. U jednom trenutku sam pomislio da ću dobiti nervni slom, reče mi Vega, pa sam ustao i otišao u toalet: onda sam primetio da se scene slične onima iz našeg reda događaju u skoro celom avionu. Jezivo, Moja, stravično iskustvo, najgore putovanje u životu, sedam sati u avionu punom nasombreranih likova nedavno pobeglih iz ludnice, sedam sati sa zabalavljenim likovima koji viču i plaču od sreće jer se upravo vraćaju u ovu štroku, sedam sati među likovima poludelim od alkohola i sreće što se vraćaju u takozvanu im domovinu. Kunem ti se, Moja, ni u jednom filmu nisam video ovakvu scenu, ni u jednom romanu nisam pročitao nešto nalik na ovo putovanje sa tim maloumnicima razgoropađenim od nekoliko čašica alkohola i blizine rodnog mesta, rekao je Vega. Nešto zaista zastrašujuće, prizor od kog sam nalazio utočište jedino u toaletu, ali nije prošlo mnogo kada su i kabine toaleta postale pune ispljuvaka, ostataka od povraćanja, mokraće i ostalih izlučevina; nije prošlo mnogo kada u toaletu više nije moglo da se diše jer su ti likovi mokrili u lavabo, Moja, ubeđen sam da su ti nasombrerani žvalavci sa zločinačkim pogledom, razdragani zbog skorog dolaska u ovu štroku, mokrili u lavaboe, jedino činjenica da su mokrili u lavaboe može da objasni onaj kužni smrad zbog kog uskoro ni u toaletu nisam mogao da nađem utočište. To nije sve: u jednom trenutku je debela sva znojava, sa uvijenim peškirom oko vrata i razdrljenom keceljom, ustala, pljunula na pod i počela da skiči, dok joj se ruka toliko tresla da se piće prosipalo po meni, urlala je da je čak i najgora rakija zvana munjeko

deset puta bolja od ovog viskija, raspomamljeno nastavljaću kako je ta najgora rakija zvana munjeko, inače dobra samo za lečenje gljivica na nogama, da je i ona mnogo bolja od ovog vodnjikavog viskija, vređala je stjuardese jer nisu htele da joj sipaju još jednu čašu tog vodnjikavog viskija; a onda je debela, znojeći se još obilnije, vitlajući i preteći natopljenim peškirom, napravila pokret koji govori da je na ivici da se ispovraća, reče mi Vega. Izleteo sam kao iz katapulte; sakrio sam se u kabinu za suvišan prtljag, tačno kod vrata toaleta, bio sam na rubu nervnog sloma, žalio se kako mi je prethodnog dana umrla majka i kako sad moram da se vratim u zemlju koju u potpunosti prezirem, u zemlju nastanjenu žvalavim stvorovima sa zločinačkim pogledom koji po navici mokre u lavaboe dok lete avionom, zbog znojavih i pomahnitalih debelih žena koje čekaju najmanji povod da se ispovraćaju na sapatnike u avionu. Pretpostavljaš, Moja, da sam po izlasku iz aviona bio u stanju potpunog rastrojstva, ono je bio boravak u paklu, poslednjih sati leta sam beskrajno čeznuo makar da izađem u hodnik aerodroma, sletanje na aerodrom Komalapa je bilo za mene spas, prilika da se donekle vratim u normalu, prilika da pomislim da je život ipak nešto drugačiji, a ne kao ovih sedam sati provedenih u avionu sa bezočnim stvorovima koji razmazuju sline po prozorčiću i hoće da te išibaju peškirom natopljenim znojem, reče mi Vega. Ali tek je to bilo iznenađenje, Moja, kada sam ušao u imigraciono i našao se među stotinama stvorova sličnih onima iz aviona, bio sam usred raspomamljene mase potpuno iste kao ona sa kojom sam stigao avionom, bio sam među stotinama nasombrenih muškaraca i debelih žena sa keceljama koji su stizali iz Los Anđelesa, San Franciska, Hjustona i ko zna iz kojih sve drugih gradova, jedna beskrajna masa koja se kovitlala po imigracionom odeljenju i pretvaralo u mučan kaos. Uplašio sam se da ću tog trena pasti u još dublju krizu, u još kritičnije stanje, reče mi Vega, pa sam zato pokušao da izađem iz gungule, trudio se iz sve snage da se proguram kroz tu grozomornu masu, usmerio sam svu svoju energiju da se proguram kroz tu ubijajuću masu kako bih došao do toaleta i sakrio se, kako bih skupio snagu, onda sam proveo nekih pola sata zatvoren u toaletu, u napadu gušenja i panike, na ivici sloma, drhteći i znojeći se, govorio sam u sebi da se ovde više neću vraćati, čim

sam kročio na ovu zemlju zakleo sam se da se više nikada neću vratiti. Obuzima me drhtavica kad se samo setim toga, Moja. Izašao sam iz kabine WC-a izmožden, umio sam se nad lavaboom, mahnito protrljao lice pred ogledalom, ubedio sebe da ostale stvari neće biti toliko jezive i ponavljao u sebi da sam došao samo na sahranu svoje majke i da obavim formalnosti kako bih imao pravo na svoj deo nasledstva, da nemam čega da se plašim jer sam kanadski državljanin, pasoš nosim sa sobom, u džepu sakoa, on mi je najveća garancija. Pretpostavljajući da je svetina napustila imigraciono odeljenje, reče mi Vega, učinio sam poslednji napor i stao pred službenicu sa imigracionog, pred jednu patuljastu, mrku i neraspoloženu ženu koja mi je uzela pasoš ni ne pogledavši me, proverila nešto u kompjuteru, udarila pečat i rekla mi: „Prođite”. Ali znao sam da neću tek tako pobeći od one gomile nasombrenih muškaraca i debelih žena. To se i obistinilo kada sam sišao pokretnim stepenicama na carinu: jezivo, Moja, tamo je bio isti onakav haos kao na imigracionom odeljenju, još gore, stotine njih je kuljalo između zidova i pokretnih traka na kojima je izlazio prtljag, stotine raspomamljenih likova koji se guraju laktovima i pljuju kako bi se domogli kutijetina punih raznorazne robe, stotine mahnitih likova je ređalo kutije na kutije kao da su na nekoj haotičnoj i pretrpanoj pijaci. Ne znam kako sam uspeo da se domognem svog kofera, Moja, ali mi ni to nije vredelo, jer sam još satima posle toga čekao da i poslednji tip sa gomilom kutija prođe detaljan pregled kod službenika carine, jednog brkatog skota sa naočarima koji je svašta izmišljao samo da bi se što duže zadržao na kutijama, jedan skot čiji je zadatak da ove razdražene likove dovede do delirijuina, skot koji vidno uživa što je masa razgoropađena i uznemirena jer hoće da im kutije pune raznoraznih drangulija budu što pre pregledane, jer su ti tipovi poslednjih godina radili svakakve grozne i sramotne poslove da bi uštedeli novac, kupili ogromne količine drangulija i poklonili ih svojim rođacima koji sada pohlepno balave dok čekaju iza staklenih vrata, reče mi Vega. Kada sam konačno uspeo da prođem kroz ta staklena vrata koja vode napolje, na mene je nasmula neka lepljiva gomila, jeziva masa tipova koji su širili takve mirise da ti pripadne muka a na licima im se caklila pohlepa za onim kutijama punim raznoraznih drangulija. Tropska klima je nešto strašno, Moja, tropska

klima pretvara ljude u gnjila bića sa primarnim instinktima kao što su ovi kroz koje sam morao da se probijam da bih izašao sa terminala i potražio taksi. Najgori utisak ostavlja izlazak sa aerodroma Komalapa, nijedan drugi utisak mi nije toliko ogadio tropsku klimu kao izlazak sa terminala na Komalapi: nije u pitanju samo gužva, Moja, nego šok zbog prelaska sa donekle podnošljive temperature u unutrašnjosti aerodroma na ovaj tropski pakao koji prži i omamljuje, na ovaj zaslepljujući talas vrućine zbog kog sam istog časa počeo da se znojim kao životinja. Kada sam uspeo da se probijem kroz gomilu koja je balavila od pohlepe za kutijama punim raznoraznih drangulija, iznenada me je napao čopor taksista koji su me gurali i razvlačili kao ptice grabljivice, ti uniformisani taksisti u plavim letnjim košuljama sa naočarima za sunce pokušavali su da mi istrgnu kofer, reče mi Vega. Nikad u život nisam video da nekome tako jasno piše na čelu da je doušnik, Moja, nisam u životu video tako namrštena doušnička lica kao onda kod tih taksista. Ali nisam imao izbora: toliko neplanirano sam krenuo na put da čak nisam ni brata pozvao da mu javim kojim letom stižem. Rekao sam taksisti da me hitno vozi u pogrebno preduzeće, da me tamo svi čekaju za sahranu, jer mi je prethodnog dana umrla majka. U tih četrdeset kilometara koliko ima od aerodroma Komalapa do San Salvadora, tokom kojih sam zahvaljujući vetriću koji je dopirao kroz prozor uspeo da se oporavim i donekle povratim unutrašnji mir, javili su mi se nagoveštaji jedne definicije koju sam tokom ovih petnaest dana uspeo u potpunosti da uobličim: Salvadorac, to je u stvari onaj žbir kog svi nosimo u sebi. Moj taksista je najbolji primer za to: pokušao je da mi izvuče što više informacija svojim zlobnim zapitkivanjem od kog mi se ledila krv, jer je tako merio da li vredi truda da me napadne, reče mi Vega. To je murkan koji u svakom trenutku pokazuje da je po zanimanju u stvari lopov, da je zapravo lopov koji radi kao policajac, jedino se u ovoj zemlji koristi reč „žbir” za lopova koji radi kao policajac, a u ovom slučaju je to taksista koji zabada nos svuda i postavlja gomilu pitanja o mom životu kako bi saznao da li sam pogodan za žrtvu njegove lopovske profesije. Svi taksisti su žbirovi, Moja, posebno taj koji me je vozio u San Salvador i postavljao mi sumnjiva pitanja o mom životu. Na ulazu u grad, gde je ranije bila kućica za naplatu, sada se nalazi takozvani Spomenik miru, kako mi je rekao taksista, tu stravu i

užas može da smisli samo neko kome je imaginacija slaba tačka, taj zastrašujući Spomenik miru odražava potpuno odsustvo imaginacije kod ovog naroda, pravi je dokaz krajnje degradacije ukusa, reče mi Vega. Međutim, sledi nešto još gore, Moja, najstrašnija stvar koju sam ikada video, zove se Spomenik bratu izdaleka i zapravo podseća na džinovski pisoar, taj spomenik sa svojim ogromnim zidom od pločica ne može ni na šta drugo da te podseti osim na pisoar, kunem ti se, Moja, jer prvo što sam osetio kad sam ga ugledao bila je potreba da mokrim i svaki put kad prođem pored tog takozvanog Spomenika bratu izdaleka meni se samo razdraže bubrezi. To je remek-delo degradacije ukusa: džinovski pisoar podignut u znak zahvalnosti nasombrerenim seljačinama i debelim ženama koji dolaze iz Sjedinjenih Država natovareni kutijama punim raznoraznih drangulija, reče mi Vega. Jedino gomila balvana može da bude opsednuta građenjem ovako zastrašujućih spomenika, jedino gomila balvana koji su došli na vlast može da troši državni novac na izgradnju ovakvog rugla koje otvoreno pokazuje degradaciju duha koja gospodari ovom zemljom, samo gomila balvana koji izvlače korist od Države mogu toliko da podstiču degradaciju ukusa gradeći takozvane „spomenike”. To su u stvari spomenici degradaciji duha, ništa drugo do spomenici nedostatku imaginacije i krajnjoj degradaciji ukusa ovog naroda, reče mi Vega. A šta reći o onim ogromnim glavama takozvanih junaka otadžbine, te ogromne izobličene glave od mermera poređane duž puta koji smo nekada zvali Južni autoput, te jezive mermerne skalamerije koje navodno prikazuju lica takozvanih junaka otadžbine, te jezive izobličene glave popularno nazvane Porodica Kamenko: jedino trogloditski narod može da smisli ovakve skalamerije, jedino narod na nivou troglodita i crtanog filma može da misli da su ove gromade skulpture i da ih treba javno izlagati, ono što bi se negde drugde smatralo stravom i užasom, ovde se ponosno izlaže. Prosto neverovatno, Moja. Zovu ih Porodica Kamenko, jer su i ti takozvani heroji otadžbine sigurno bili isti trogloditi kao i ovi balvani koji danas troše državne pare i naručuju spomenike i skulpture koje otkrivaju krajnju degradaciju ukusa, reče mi Vega, mora da od tih takozvanih heroja otadžbine potiče urođena imbecilnost od koje boluje ovaj narod, jedino činjenica da su i takozvani heroji otadžbine bili

trogloditi objašnjava opšti kretinizam koji caruje u ovoj zemlji. Častim te još jedan viski za kraj, Moja, ponudio mi je Vega, trgni još jedan za usput dok ja popijem još ovu mineralnu vodu i kažem Tolinu da mi vrati CD sa koncertom Čajkovskog u b-molu, jer su već počeli da dolaze ljudi, Moja, mušterije koje sigurno dolaze da rezervišu stolove za takozvani „umetnički program” večeras. Hoću da se vratim u hotel u sedam, da nešto malo večeram i odem da uživam u sobi, reče mi Vega. Ništa lepše nego kada se pružiš na krevet i čitaš na miru, bez televizora u blizini, bez razdražujuće vriske žene mog brata i njihove zloćudne dece; čitanje, meditiranje i odmor ti bolje od svega vraćaju snagu. Dovoljno mi je da pomislim kako me brat više neće zvati da uveče „idemo u jebačinu”, pa da se oraspoložim, Moja, najstrašnija stvar na svetu je kada si primoran da biraš između poziva mog brata da „idemo u jebačinu” i mogućnosti da celo veče provedeš u sobi okružen televizorima koji su uključeni u isto vreme, pojačani na najjače i svi na različitim kanalima. Samo sam jedanput prihvatio poziv svog brata da uveče „idemo u jebačinu”, reče mi Vega, ta jedinstvena i neponovljiva noć je bila dovoljna da mi više nikada ne padne na pamet da prihvatim poziv da „idemo u jebačinu” iako ga je moj brat u više navrata ponovio. Za mog brata je najveće uživanje da uveče „idemo u jebačinu”, Moja, za njega i za njegove drugove najveće je uživanje da zasednu u nekoj pivnici i u ogromnim količinama piju ono dijareično pivo dok se u potpunosti ne pretvore u imbecile, zatim odlaze u diskoteku da skaču kao primati, da bi na kraju otišli u neku od onih odvratnih javnih kuća. To su tri faze takozvanog „odlaska u jebačinu”, rituala koji ih održava u životu, vrhunca njihove zabave: prvo se upropastiti od piva, onda se oznojiti skačući uz divljačku buku u zagušljivoj diskoteci i na kraju balaviti od pohote u nekoj prijavnoj javnoj kući, reče mi Vega. To su te tri obavezne faze „odlaska u jebačinu” u koje me je jedne noći poveo moj brat. Jedino je stanje duševnog rastrojstva u kom sam bio zbog buke ona tri televizora, blebetave žene mog brata i urlanja ono dvoje tupave i zloćudne dece moglo da bude razlog što sam prihvatio poziv svog brata da te noći „idemo u jebačinu”, znajući pri tom da pozivi koji dolazi od strane mog brata nikada ne oskudevaju u vulgarnosti i idiotizmu. Dok sam živ kajaću se što sam prihvatio poziv da te noći „idemo u jebačinu”, Moja, jer sam prošao kroz najgoru

moru koju možeš da zamisliš, potrošio sam gotovo sav svoj emocionalni kapital, reče mi Vega. Krenuli smo moj brat, jedan njegov prijatelj Huan i ja. Prvo smo otišli u pivnicu zvanu La Alabrada, jezivo mesto, da se naježiš, jedna rupetina, sa ogromnim ekranima nakačenim u svakom ćošku, stvarno nenormalno, mesto gde jedino možeš da piješ ono dijareično pivo okružen ekranima na kojima nekoliko pevača, a svi jednako odurni, izvode glupave i škripave melodije. A taj prijatelj mog brata, taj Huan, je jedan crnac koji bi i na lakat progovorio, vlasnik gvoždare koji se kune da je popio sav alkohol ovog sveta i bio u krevetu sa svakom ženom na koju je naišao, reče mi Vega. To je crnac mitoman, koji neverovatno preteruje, Moja, kao navijen priča o samom sebi i prepričava sopstvene avanture, brbljivi stvor koji guta pivo za pivom dok prepričava svoje izmaštane seksualne podvige. Nisam se spremio na tako nešto: dok sam stajao sa čašom mineralne vode u ruci bio sam primoran da na jedno uvo slušam tog verbalnog crnca, a s druge strane da tipim kreštanje neke raščupane pojave koja se bacakala po ekranu. Ali crnac je nadjačavao svojom drekom i što se više nalivao pivom to su mu priče o pijanstvima i seksualnim doživljajima postajale sve bestidnije. Crnac je stvarno bio odvratn, Moja. Nedotupavan kao retko ko: sto puta mi je ponovio kako bi trebalo da pijem pivo, kako nije moguće da ću celo veče provesti samo sa mineralnom vodom. Prestao sam da brojim koliko puta sam mu objasnio da ja ne pijem pivo, a još manje ovo odvratno dijareično *pilsner* pivo koje oni piju, da zbog kolitisa smem da popijem samo dva pića, a najviše volim kad su to dva viskija, i da u toj pivnici zvanoj La Alabrada ne služe ništa drugo od alkohola osim tog odvratnog dijareičnog piva. U glavurdu tog cmca sa mozgom kao kikiriki nije bilo moguće utuviti ideju da neko neće da pije tu ogavštinu koju on pije, reče mi Vega. Grozno, Moja, taj lik je redom prepričavao svoje izmaštane seksualne doživljaje sa svakom prostitutkom iz svake javne kuće u San Salvadoru. Ali, ono što me je još više uznemiravalo bila su četiri bića za susednim stolom, najbezočnija bića koja sam u životu video, Moja, četiri psihopate kojima su zločini i mučenja pisali na čelu, pili su pivo za susednim stolom, bića kojih se stvarno treba kloniti, toliko su krvoločno izgledali da je i to što sam na trenutke bacao pogled na njih

predstavljalo strašan rizik, reče mi Vega. Rekao sam crncu da spusti glas, jer ga ova mila nacerena bića preko puta posmatraju. Plašio sam se da ne dođe do nesreće, Moja, jer su ove psihopate očigledno imale kod sebe rasprskavajuće granate koje su jedva čekali da nekoj trojici kao što smo mi bace pod sto, siguran sam da su u onom trenutku milovali rasprskavajuće granate i bili spremni svakog časa da ih bace pod naš sto, jer za te psihopate, bivše vojnike i bivše ratnike rasprskavajuće granate su postale omiljene igračke, ne prođe dan da neki od tih takozvanih „demobilisanih” ne baci rasprskavajuću granatu u grupu ljudi koji mu smetaju, ti kriminalci, bivši vojnici i bivši ratnici nose rasprskavajuće granate sa sobom i čekaju najmanju priliku da ih bace na nekoga kao što je ovaj crnac koji neprekidno referiše o svojim neobičnim seksualnim doživljajima, reče mi Vega. Nekoliko puta sam ga upozorio da spusti glas, Moja, ali se smirio tek kada se okrenuo i sam video te psihopate koje samo što nam nisu bacile rasprskavajuću granatu, kao što to svakodnevno rade po pivnicama, na igrankama ili čak na ulici, gde ne postoje razlike kad se bacaju granate, gde se takozvani „demobilisani” igraju rasprskavajućim granatama kao dečica i bacaju ih uz smeh među idiote kao što je ovaj crnac, reče mi Vega. Sva sreća da smo uskoro prešli iz te pivnice u diskoteku koja se zvala Rokoko, u drugu fazu onoga što moj brat i njegovi prijatelji nazivaju „idemo u jebačinu”. To je bio mračan prostor, sa zaslepljujućim reflektorima koji iznenada udaraju sa plafona, dok proređeni vazduh unutra jedva cirkuliše, u tom prostoru je odzvanjala paklena buka, a na centru je bio podijum za ples okružen stolovima i sedištima praktično zakucanim za pod. Ubijajuće mesto, odlično za poremećene tipove, za gluve koji vole mrak i težak vazduh. Čim smo ušli, počeo je da mi izbija znoj i da mi pulsira u slepoočnicama kao da mi je pritisak nekontrolisano skočio i da će mi glava eksplodirati, reče mi Vega. Stajali smo usred tog izluđujućeg haosa, nakon što smo na šanku uzeli piće plaćeno sa ulaznicom i dok smo tako tražili sto, shvatio sam da crnac ni u jednom trenutku nije prestajao da priča, da se neumomo borio da nadjača treštanje i buku od kojih samo što nije sve počelo da se ruši. Popio sam viski naiskap, nadajući se da će mi tako prestati pulsiranje u slepoočnicama, ali sam samo počeo još više da se znojim, a klaustrofobija mi je postala

još naglašenija. Ne podnosim zatvorene, mračne, bučne i zagušljive prostore, Moja, a još manje kada sam sa crncem usred larme, koji ponavlja jednu istu priču o svojim izuzetnim seksualnim avanturama, reče mi Vega. Moja, živci su počeli da mi popuštaju. Desetak parova je skakutalo na podijumu za ples; jedva sam razaznavao siluete zbog ludačkog svetla i mlazeva zaslepljujućih reflektora sa plafona. Moj brat je prokomentarisao da je diskoteka prilično prazna, da nije bilo dobro večer, skoro da uopšte nije bilo slobodnih devojaka; crnac je brže bolje opisao svaki pojedinačni slučaj kada je neku lepu devojku odavde odveo, svaki pojedinačni slučaj kada je posle diskoteke otišao u hotel i vodio ljubav sa tim predivnim devojka, iskreno svaki put kada dođe u ovu diskoteku uspe da odvede neku devojku, o tome je vikao crnac, reče mi Vega. Pozlilo mi je, Moja, kao da nemam vazduha, pa sam to i rekao svom bratu, kako se nešto ne osećam dobro, kako mi ovde nimalo ne prija, kako bi možda bilo bolje da odemo na neko drugo prijatnije mesto. Morao sam da vičem da bi me brat čuo, skoro sam odrao grlo da bi moj brat uspeo da me čuje dok je odjekivala zaglušujuća buka i urlikanje onog crnca. Brat me je zamolio da sačekam još malo, da vidimo da li će se pojaviti devojke, šteta je da odemo iz diskoteke tako rano, to mi je rekao, ali ja sam bio očajan, plašio sam se da će svakog časa početi da mi se vrti u glavi i da ću se srušiti, zato sam mu pokazao rukom da se ne brine, da ću se vratiti taksijem, on i crnac mogu da ostanu dokle hoće. Onda je moj brat krenuo sa pričom kako ne mogu tek tako da ih napustim, to mi je rekao, Moja, „napustim”, da ako se sam vratim kući njegova žena može nešto da posumnja, da ih sačekam još samo pet minuta, da mogu da odem u kola da se odmorim, a onda ćemo da pređemo na jedno mesto koje nije toliko zatvoreno. Eto šta mi je kazao, reče mi Vega. Ali kada mi je brat dao ključeve od kola naglasio sam da ću ga čekati samo pet minuta, ni sekundu više, da ne zaboravi moj urođeni osećaj za tačnost, da ću ako se ne pojavi za tačno pet minuta ostaviti ključeve kod portira na ulazu u diskoteku i vratiti se taksijem. Mrzim ljude koji kasne, Moja, kašnjenje je nešto najgore, jednostavno ne umem da uspostavljam nikakav odnos sa ljudima koji kasne, imati posla sa ljudima koji kasne je nešto najštetnije i vrlo iritirajuće. Da nisi došao tačno u pet posle podne, kao što smo se dogovorili, veruj mi da te ne bih čekao,

Moja, iako obožavam da od pet do sedam po podne budem na ovom mestu i popijem dva viskija, čak i da sam morao da žrtvujem ove trenutke mira i spokoja, ne bih te čekao, jer samim kašnjenjem ti bi potpuno upropastio mogućnost da ti i ja povedemo neki konstruktivan razgovor, Moja, tvoje kašnjenje bi mi potpuno promenilo sliku o tebi i istog časa bih te svrstao u najnepoželjniju kategoriju, u kategoriju onih koji kasne, reče mi Vega. Kada sam napokon izašao iz diskoteke na otvoreni prostor i počeo da se šetam kroz parking, bilo mi je bolje, mada je prošlo dosta dok se nisam povratio od ošamućenosti. Ušao sam u auto, na suvozačevo sedište, bacio ključeve i spustio naslon. Diskoteka se nalazi skoro na kraju šetališta na padini, u tržnom centru. Zahvaljujući tišini koja je vladala na parkingu i panorami grada koja je mogla da se vidi odatle, posle dva minuta sam počeo da se opuštam, ali je problem u tome što me je iznenada obuzeo izuzetno jak strah, odnosno osećaj da će me svakog časa neko napasti, toliko sam se uznemirio da sam se pridigao i počeo da se osvrćem u potrazi za kriminalnicima koji se spremaju da nasrnu na mene, rekao je Vega, stravičan napad panike kao da je opasnost tu u blizini, na nekoliko koraka, kao da čeka u zasedi, spremna da se pojavi u obliku zlikovaca koji će me izrešetati iz jednog jedinog razloga da se domognu auta mog brata, najnovijeg modela *toyote korole* koji moj brat čuva više nego sebe. To je bila tako iznenadna panika, Moja, panika koja me je celog obuzela, paralizovala, jer u ovoj zemlji zlikovci ubijaju bez ikakvog povoda, iz čistog uživanja u kriminalu, ubijaju čak iako ne pružiš otpor, čak iako im daš sve što traže, svakodnevno ubijaju bez ikakve druge namere osim da uživaju u ubijanju, reče mi Vega. To je slučaj gospođe Trabanino o kojoj po ceo dan javljaju na vestima. Stravično, Moja: nju je iznenada napao zlikovac dok se parkirala u garaži ispred kuće, onda je primorao da uđe u dnevnu sobu da bi je izrešetao naočigled dve ćerkice. Stravično, Moja, zlikovac ubija pred devojčicama iz čistog zadovoljstva, zlikovac koji ne krade, samo želi da ubija. Jeziv događaj, Moja. Ja nisam mnogo obraćao pažnju na to, nego žena mog brata već tri dana neprestano priča o slučaju gospođe Trabanino, tri puta mi je preseo ručak zbog iste priče o ubistvu gospođe Trabanino, tri dana njenog zgražavanja i smelih hipoteza o uzrocima zločina, a radi se u stvari o morbidnoj ushićenosti žene

mog brata, jer se ispostavilo da gospođa Trabanino pripada visokom društvu o kom pišu na trač stranicama u novinama po kojima žena mog brata sa slašću rije, morbidna ushićenost je zapravo razlog što ovaj zametak kojim se moj brat oženio ne prestaje da priča o ubistvu gospođe Trabanino, ne prestaje da mi raspiruje paranoju od najopasnijeg kriminala koji hara ovom zemljom, reče mi Vega. Zato mi se činilo da ovih pet minuta u kolima mog brata nikada neće proći, Moja, a poslednja tri minuta kada sam se oduzeo od panike bila su jeziva, taj događaj me je uništio, nikome ne bih poželo ništa slično, da sedi zatvoren u *tojoti koroli* i čeka da ga kriminalci napadnu i ubiju da bi ukrali auto, jer ne mogu da krađu bez ubijanja, verovatno zato što je za njih zadovoljstvo u ubijanju a ne u krađi, što dokazuje i slučaj gospođe Trabanini, reče mi Vega. Toliko sam se uspaničio da sam hteo da izletim iz auta i sklonim se u ulaz diskoteke, ali sam onda shvatio da ako izađem napolje još više rizikujem da me izrešetaju, zato sam ostao unutra, drhtao dok mi je srce ludački lupalo, sedeo sam zgrčen na sedištu, pravio se da spavam, brojao sekunde, iz dubine duše mrzeo svog brata i onog njegovog prijatelja crnca, glavne krivce za trans u koji sam zapao, reče mi Vega. Kakvo je zadovoljstvo ovim ljudima da žive u strahu, Moja, kakvo je to morbidno zadovoljstvo živeti u strahu, kakvo je to izopačeno zadovoljstvo da se iz straha od rata pređe na strah od kriminala, to je patološki porok ovog naroda, morbidni porok koji ih tera da im život stalno bude ispunjen strahom. Srećom da su se moj brat i crnac uskoro pojavili. Ušli su u auto smejući se, pričajući ko zna šta o ko zna kojoj ženi, pa su se čak usudili i da se požale na mene, da kažu kako zbog mene nisu uspeli da privedu dve devojke koje su baš u tom trenutku ulazile u diskoteku. Onda smo krenuli u treću fazu onoga što moj brat i njegovi prijatelji zovu „idemo u jebačinu“, krenuli smo ka naselju La Rabida, u kom je pre dvadesetak godina živela srednja klasa, jedno staro naselje pretvoreno u zonu crvenih fenjera, punu odvratnih barova i najgroznijih javnih kuća na svetu. Moj brat i crnac su već bili pripiti i veseli, sa stomaćinama naduvenim od piva, pričali su nekontrolisano, u isti glas, ne slušajući jedan drugog, kao da su obojica htela da sebi i meni dokažu nešto što ima veze sa muškošću i hrabrošću. Nisam obraćao pažnju na njih, ali sam zapazio da su u

svakoj rečenici spominjali reč „sranje”, reče mi Vega. Nikada nisam video da neko toliko izmeta ima u ustima kao narod u ovoj zemlji, Moja, nije za džabe reč „sranje” glavna uzrečica u ovom jeziku, ne vade iz usta reč „sranje”, rečnik im počinje i završava se rečju „sranje” i njenim izvedenicama: preusrano, zasrati, poserotina. Neverovatno, Moja, kad je sagledaš izdalje ova reč označava komad izmeta, prostačka i odvratna reč koja označava količinu ljudskog izmeta koja se izbaci u jednom naletu, moj brat i njegov prijatelj crnac ne vade iz usta taj najprostačkiji sinonim za reč govno, reče mi Vega. Naročito mi je odvratno da me neki crnac po imenu Huančo, kog vidim prvi put u životu, vrlo prisno oslovljava sa „sranje”, izuzetno mi je odvratno da mi jedan crnac gvožđar, kog sam tek upoznao, svaki čas govori „sranje”, da me oslovaljava sa „sranje” kao da sam količina ljudskog izmeta izbačena u jednom naletu. To je strašno, Moja, to se događa samo u ovoj zemlji, samo u ovoj zemlji se ljudi smatraju porcijom ljudskog izmeta izbačenim u jednom naletu i samo mom bratu i njegovom prijatelju crncu gvožđaru može da se desi da me neprekidno i vrlo prisno zovu „sranje”, u trenucima kada su nacvrncani od dijareičnog piva koje su nekontrolisano pili, a sve to na putu za javnu kuću kako bismo trećom fazom upotpunili ono što oni zovu „odlaskom u jebačinu”, reče mi Vega. Javna kuća se zove Kancelarija, Moja, omiljena rupetina mog brata i dokaz da ovaj čovek čak i kada se posvećuje svojim vulgarnim zabavama mora da se oseća kao u kancelariji, kao da će osećaj da je u kancelariji umanjiti nečistoću njegovih svinjarija. Ne možeš ni da zamisliš, Moja, kako mi je pozlilo kada smo ušli u tu javnu kuću zvanu Kancelarija, nikada nisam osetio toliko gađenje, samo nešto poput javne kuće Kancelarija može da mi izazove takve kontrakcije želuca, najstrašnija mučnina u mom životu. Ima dvadeset dve godine kako nisam kročio u javnu kuću, Moja, od završne godine u srednjoj školi, sećaš se onoga? Zastrašujuće. Ponovni ulazak u javnu kuću posle toliko godina mi je samo pokrenuo ona užasna sećanja, one uspomene za koje sam mislio da su izbrisane, prljavo i gnusno iskustvo od kog ni posle mnogo vremena ne mogu da se oporavim. Trgovina seksualnim uslugama je nešto najodvratnije što postoji, Moja, ništa mi ne izaziva takvo gađenje kao trgovina ljudskim telom, kada nešto samo po sebi poročno i često puno nesporazuma kao što

je seks pređe u trgovinu, doseže odvratne dubine, to je posao koji strahovito razara duhovne sposobnosti. Ali za mog brata i njegovog prijatelja crnca je upravo to duhovno razaranje izvor vrhunskog zadovoljstva i zabave, reče mi Vega. Od prvog koraka u Kancelariji morao sam, veruj mi Moja, da hodam izuzetno oprezno, da pazim da se ne okliznem na osušenu spermu po pločicama na podu. Ne lažem te, Moja, ta rupetina je zaudarala na spermu, u toj rupi je sperma bila na sve strane: zalepljena po zidovima, razmazana po nameštaju, osušena po pločicama na podu. Najgroznija mučnina u životu, najstrašnija i najjezivija mučnina me je spopala u toj Kancelariji, u toj rupetini okuženoj pohotnim ženama koje su šetale svoja gnojna tela po hodnicima i salonima, gnojne žene, umorne od trošenja svog mesa na sofama i foteljama, mesa natopljenog svakakvim znojem, reče mi Vega. A zamisli mene, Moja, u svemu tome: u vrtlogu mučnine, sedim na ivici stolice, lica zgrčenog od gađenja, pazim da se ne umažem od sperme sa sofe i zidova, pazim da se ne okliznem o sasušenu spermu na popločanom podu, dok se moj brat i njegov prijatelj crnac na najsramočniji način udvaraju dvema pohotnicama do tada već uveliko zagađenim svakakvom spermom i znojem. Neverovatno, Moja, moj brat i njegov prijatelj crnac su se i dalje nalivali pivom, bili su srećni i stiskali se uz izbočine tih žena, bedno se cenjkali kako bi se po najpovoljnijoj ceni našli u gnojnoj postelji i pohotno se drmusali, reče mi Vega. Jezivo, Moja. Nisam nikada video tako jadne žene, žene za koje je prljavština prirodno stanište, masne i nagojene, umackane u spermu stvorova koji su od nečistoće napravili najintimnije i najpoželjnije zadovoljstvo. To je najžalosnija javna kuća koju možeš da zamisliš, Moja, u kojoj te jedino obuzima osećaj nečistoće, gde ni grohotni smeh ni šaputanje nisu pošteđeni prljavštine jer ona prožima sve, ona prekriva sve, reče mi Vega. U jednom trenutku više nisam moga da suzdržim mučninu, Moja, naročito kada mi je jedna od tih pohotnica prišla u želji da započne razgovor, u nameri da me ubedi da kupim komad njene nečistoće. Istog trenutka sam ustao, Moja, i krenuo da nađem toalet, hodajući krajnje oprezno, da se ne okliznem o sasušenu spermu na popločanom podu i ne padnem. A onda dolazi najgori deo, Moja: taj toalet je bio nešto najprljavije što sam u životu video, kunem ti se, nikada nisam video toliko nakupljene

priljavštine na tako malom mestu, reče mi Vega. Uspeo sam da izvučem maramicu i stavim je na nos, ali već je bilo kasno, Moja, jer sam svu energiju usmerio na to da ne padnem u bare sperme i mokraće, pa sam nezaštićen ušao u tu gasnu komoru s vonjem truleži, a kada sam uspeo da izvučem maramicu već je bilo kasno. Ispovraćao sam se, Moja, bila je to najprljivija bljuvotina u mom životu, najodvratniji i najogavniji način povraćanja, zato što je moja bljuvotina padala preko drugih bljuvotina, jer je cela javna kuća jedna ogromna bljuvotina prošarana spermom i mokraćom. Ne mogu ti opisati, Moja, i sad mi se prevrće želudac kad se setim toga. Izašao sam iz toaleta, teturajući se, i doneo čvrstu odluku da istog trenu napustim tu rupetinu. ma šta rekli moj brat i onaj crnac u njegovom društvu, odlučio sam da uzmem taksu i odem do kuće mog brata, reče mi Vega. A onda je došla kulminacija, nešto neverovatno, događaj koji me je doveo u delirijumski kovitlac, najstrašnija patnja koju možeš da zamisliš, Moja: pasoš, izgubio sam svoj kanadski pasoš, nije ga bilo ni u jednom džepu, nešto najgore što je moglo da mi se desi, da izgubim svoj kanadski pasoš u jednoj prljavoj javnoj kući u San Salvadoru. Oduzeo sam se od straha, Moja, potpuno i nepovratno: pomislio sam da ću zauvek ostati zarobljen u ovom gradu, da neću moći da se vratim u Montreal; već sam video sebe ponovo kao Salvadorca koji nema drugog izbora osim da vegetira u ovoj nečistoći, reče mi Vega. Znam sigurno da mi je kanadski pasoš bio u džepu od košulje i sad ga nema. Izgubio sam ga, Moja, moj kanadski pasoš je ispao u nekoj nagloj kretnji, nisam ni primetio u kom trenutku sam izgubio svoj kanadski pasoš. To je bilo strašno, Moja, jeziva noćna mora. Trkom sam se vratio u toalet, gde sam neposredno pre toga povraćao, nije me bilo briga ni ako potrbuške padnem na sasušenu spermu po popločanom podu, nije me bilo briga ni za bare mokraće i bljuvotine, ni za onaj čemerni vonj. Međutim, mog kanadskog pasoša nije bilo, Moja, nije mogao da mi upadne u WC šolju a da ne primetim. Tražio sam ga među ostacima papira zamazanim izmetom, oko bara mokraće i bljuvotina, ali mog kanadskog pasoša nigde nije bilo. Izašao sam iz toaleta potpuno pomahnitao. Otišao sam kod brata i njegovog crnog prijatelja da im ispričam svoju tragediju. Terao sam ih da mi što pre pomognu da nađem svoj kanadski pasoš. Morali smo istog časa da se vratimo u

onu diskoteku Rokoko i u pivnicu La Alambrada. Kanadski pasoš je nešto najvrednije u mom životu, Moja, najveća mi je opsesija čuvanje tog mog kanadskog pasoša, zapravo ceo moj život se zasniva na činjenici da sam kanadski državljanin, reče mi Vega. Ali crnac gvoždar je počeo priču kako ne treba toliko da žurim, pasoš je verovatno u sobi mog brata, treba da se opustim. Odgovorio sam mu vičući, Moja, da je kreten, da se njemu nisam ni obratio, nego da od svog brata zahtevam da zaboravi tu debelu prljavu pohotnicu i da mi pomogne da nađem svoj kanadski pasoš. Bio sam van sebe, Moja, trebalo je da me vidiš, toliko sam poludeo da sam hteo da dohvatim i išutiram ta dva kretena koja su omalovažavali činjenicu da sam izgubio svoj kanadski pasoš, reče mi Vega. Na kraju je, Moja, moj brat reagovao i upitao da mi nije slučajno ispao u toaletu. Rekao sam mu da sam tamo već sve detaljno pretražio, među papirima zamazanim izmetom i barama bljuvotine, mokraće i sperme, ali da mog kanadskog pasoša nema. Tada mi je brat rekao da, pre nego što se vratimo u diskoteku i pivnicu, treba da ga potražimo u kolima. Mislio sam da mi se svet srušio na glavu, Moja, u Salvadoru Kanada nema ni ambasadu ni konzulat, ako izgubiš pasoš treba da ideš u Gvatemalu, da dugo sređuješ papire zbog čega bi se moj boravak ovde produžio u beskonačanost. Obliva me hladan znoj kad samo pomislim na tako nešto, Moja. Bacili smo se na traženje po kolima, napipavali po podmetačima za noge i ispod sedišta. Već sam bio u vrtlogu delirijuma, Moja, pomišljao sam na ono najgore: moj kanadski pasoš je ostao negde u pivnici ili diskoteci i imaću ogromne muke da dođem do novog dokumenta, reče mi Vega. Preznojavao sam se, ruke su mi drhtale, samo što nisam eksplodirao od histerije. Doviknuo sam svom bratu da moj kanadski pasoš nije u kolima, da moramo smesta do one dve rupetine u kojima smo prethodno bili. Brat mi je rekao da pustim njega da potraži, da se smirim, da ne brinem, da ćemo ga sad odmah naći. Kakav kreten, Moja, kaže mi da se smirim. Ipak sam stao sa strane da bi on mogao da pretraži prednji deo auta, reče mi Vega. Bio sam na ivici nervnog sloma, moji živci nisu mogli više da izdrže, samo što nisam počeo da urlam i šutiram oko sebe, jer sam zbog svog brata i njegovog prijatelja crnca izgubio svoj kanadski pasoš, zato što sam prihvatio poziv da ova dva prljava imbecilna stvora i ja „idemo u jebačinu”, bio sam na ivici

nervnog sloma kada je moj brat razdragano uzviknuo: „Evo ga”. Preda mnom se, Moja, pojavila ispružena bratova ruka sa mojim kanadskim pasošem, glupavi osmeh mog brata iza te ruke sa mojim kanadskim pasošem koji mi je neprimetno ispao kad sam ulazio u auto bežeći iz one zagušljive diskoteke u kojoj me je crnac gvožđar ugnjavio beskrajnom pričom o svojim neverovatnim seksualnim doživljajima, reče mi Vega. Istrgao sam mu iz ruke svoj kanadski pasoš ne rekavši ni reč, ne okrenuvši se ni da ih pogledam, otrčao sam do parkiranog taksija nekoliko metara ispred. Odjurio sam kao da me đavo nosi, Moja. Nisam se smirio sve dok nisam ušao u sobu u kući mog brata i legao u krevet uveren da sam svoj kanadski pasoš čvrsto stegao pod jastukom, reče mi Vega. To je bio najveći strah u mom životu, Moja. Čak i dok sam se vozio taksijem nisam ispuštao svoj kanadski pasoš, listao sam ga da se uverim da sam na slici baš ja, Tomas Bernhard, kanadski državljanin rođen pre trideset i osam godina u jednom prljavom gradu zvanom San Salvador. To ti nisam rekao, Moja: ne samo da sam promenio državljanstvo nego i ime, reče mi Vega. Tamo se ne zovem Edgardo Vega, Moja, nemam to odvratno ime, koje me podseća jedino na četvrt La Vega, tu grozomornu četvrt gde su me jednom napali kad sam bio mlađi, na tu staru četvrt koja ko zna da li još uvek postoji. Zovem se Tomas Bernhard, reče mi Vega, ime sam uzeo od jednog austrijskog pisca kog mnogo poštujem, a za koga sigurno ni ti ni ostali imitatori u ovoj nesrećnoj proviciji niste čuli.

San Pedro de los Pinos, Sijudad de Meksiko,
31. decembar 1995. godine – 5. februar 1996. godine

¹ Svetlost (prim. prev.)

² Sloboda (prim. prev.)

Beleška o piscu

Orasio Kasteljanos Moja (Horacio Castellanos Moya) je rođen 1957. godine u Tegusigalpi, glavnom gradu Republike Honduras. Porodica se ubrzo preselila u San Salvador. Prvi kontakt sa književnošću Orasio je imao u srednjoj školi gde je i sam počeo da piše poeziju. Živeo je u prestonici Salvadora sve do 1979. godine, kada je napustio studije književnosti i otišao u Kanadu. Nakon pola godine u Torontu, gde je na univerzitetu Jork pohađao predavanja iz istorije, vratio se u rodni grad i tokom 1980. radio na Nacionalnom univerzitetu. Naredne godine se preselio u Kostariku, u San Hose. Zatim je otišao u Meksiko, gde je deset godina živeo i radio kao predstavnik Agencije za štampu Salvadora (SALPRESS), kao dopisnik brazilskog časopisa *Beleške iz trećeg sveta*, kao politički analitičar i urednik Latinoameričke agencije za specijalne usluge informisanja.

Objavio je dve knjige kratke proze pod naslovom *Koji ste znak, mala Berta?* (1981) i *Portret begunca* (1987). Kada se iz glavnog grada Meksika preselio u selo Tlajakapa, dane je posvetio pisanju prvog romana *Dijaspora*, u kom je izneo iskustva salvadorskih intelektualaca prognanih tokom rata 1979-1992. Delo je dobilo Nacionalnu nagradu za roman 1988. godine. Nakon završetka rata, vratio se u San Salvador i učestvovao u osnivanju prvog posleratnog štampanog medija, nedeljnog časopisa *Naslovna strana* (1995-1996).

U svojoj novinarskoj karijeri, radio je kao dopisnik, urednik i direktor više novina i časopisa u prestonicama Meksika i Salvadora. Njegovi članci su objavljeni u brojnim časopisima hispanske Amerike.

Među književnim delima ovog autora nalaze se priče pod naslovom *Veliki masturbator* (1993), *Ponovno prebrojavanje nedoumica*, *Žal za olujom koja je prošla* (1995), eseji *Kultura i tranzicija u Salvadoru* (1993), roman *Ples sa zmijama* (1996) i kratak roman *Gađenje Tomas Bernhard u San Salvadoru* (1997). Poslednje pomenuto delo je zbog oštre kritike salvadorskog nacionalnog bića i identiteta izazvalo mnogo polemike i doživelo šest uzastopnih izdanja, dok je autor, zbog pretnji smrću, bio primoran da napusti zemlju.

Nekoliko meseci je boravio u Španiji, nakon čega je objavio roman *Đavolica u ogledalu* (2000), zatim zbirku proze *Gađenje: tri surove*

priče (2000) i roman *Oružje u čoveku* (2001) u kom obrađuje temu rata u Salvadoru iz perspektive bivšeg vojnika.

Njegove priče su prevedene i objavljene u Sjedinjenim Državama, Engleskoj, Nemačkoj, Francuskoj, Salvadoru i Kostariki.

Živi u glavnom gradu Meksika i trenutno radi kao glavni urednik političkog nedeljnika Milenio.

© Copyright za SCG: »PUNA KUĆA«
Izdavač:
»PUNA KUĆA«
Za izdavača: Radosav Grbić
Prevod sa španskog: Marija Zurnić
Priprema za štampu i korice »PUNA KUĆA«
Štampa Caligraph, Beograd
Tiraž
1000

CIP Каталогизација у публикацији Народна библиотека Србије, Београд
821,134(7/8)-31

КАСТЕЉАНОС Моја, Орасио Gađenje : Tomas Bernhard u San Salvadoru / [Orasio Kasteljanos Moja]; prevela s španskog Marija Zurnić. Beograd: Puna kuća, 2005 (Beograd: Caligraph). 76 str.; 21 cm. -

Podatak o autoru preuzet iz kolofona. Prevod dela: El asco / Horacio Castellanos Moja. - Tiraž 1.000. Beleška o piscu: str. 75-76.

ISBN 86-84451-08-2

1. Гл. ств. насл. 2 Зурнић, Марија

COBISS.SR-ID 124890380